

Sportnota gemeente Oldambt

naar meer eenheid in beleid, slimmer omgaan met accommodaties en versterken uitvoering sportstimulering

Scheemda, 28 februari 2011

Verantwoording

Titel : Sportnota gemeente Oldambt

Subtitel : naar meer eenheid in beleid, slimmer omgaan met accommodaties en versterken uitvoering sportstimulering

Projectnummer : 295880

Referentienummer :

Revisie :

Datum : 18 november 2010 voorlopige versie
28 februari 2011 definitieve versie

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Vertrekpunt: Uitvoeringsprogramma gemeente Oldambt 2010	4
1.3	Totstandkoming	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Kenschets gemeente Oldambt.....	7
3	Inventarisatie	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Binnensport	10
3.3	Buitensport	11
3.3.1	Grassportvelden	11
3.3.2	Tennis	15
3.3.3	IJsbanen, fietscrossbaan en atletiekbaan	16
3.4	Zwembaden	17
3.5	Speelplaatsen en trapvelden	19
3.6	Tarieven en subsidies	19
3.6.1	Tarieven	19
3.6.2	Subsidiebeleid	20
3.7	Sportstimulering	21
4	Beleid, trends en ontwikkelingen	22
4.1	Beleid	22
4.1.1	Landelijk	22
4.1.2	Provinciaal beleid	24
4.1.3	Gemeentelijk beleid	25
4.2	Trends en ontwikkelingen	26
4.2.1	Algemene trends	26
4.2.2	Sporttrends	27
4.2.3	Zwembadtrends	29
4.2.4	Conclusies	29
5	Visie en beleidsvoorstellen	30
5.1	Visie en uitgangspunten gemeente Oldambt	30
5.2	Aandachtspunten uit inventarisatie	31
5.3	Scenario's sportaccommodatie	32
5.4	Voorstellen sportbeleid	33
5.4.1	Buitensport en binnensport	33
5.4.2	Ontwikkeling zwembaden	35
5.4.3	Stimulering sport- en bewegen	37
5.4.4	Tarieven- en subsidiebeleid	38
5.4.5	Subsidiebeleid	41
5.4.6	Financiële paragraaf en mogelijkheden bezuinigingen	43

Bijlage 1: Bijeenkomst sportverenigingen 14 september 2010

Bijlage 2: Samenvatting reacties inspraakronde

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Oldambt wil in 2010 een accommodatie-, tarieven- en subsidienota vaststellen. De volgende drie ontwikkelingen vormden de aanleiding tot het opstellen van een nieuwe nota:

- Fusie gemeente: per 1 januari 2010 zijn de gemeente Reiderland, Scheemda en Winschoten gefuseerd tot de gemeente Oldambt.
- Financiële ontwikkelingen: de gemeente Oldambt staat voor een aanzienlijke bezuiniging. Dit betekent dat ook het budget voor sport(accommodaties) de komende jaren fors verlaagd zal moeten worden. In de Perspectiefnota 2011 is voorgesteld nader onderzoek te doen naar de mogelijkheid om € 500.000 te bezuinigen op sport. De accommodatie-, tarieven- en subsidienota zal de vraag moeten beantwoorden of en op welke wijze het haalbaar is om € 500.000 te bezuinigen op het werkveld sport (de totale sportbegroting van Oldambt is circa € 3 miljoen).
- Demografische ontwikkelingen: in Noordoost Groningen is sprake van krimp. Naast de krimp heeft de gemeente ook te maken met de vergrijzing en ontgroening.

In het Uitvoeringsprogramma 2010 van de gemeente wordt aangegeven dat er relatief grote verschillen ten aanzien van sportbeleid zijn tussen de drie voormalige gemeenten. Daarbij gaat het o.a. om subsidiesystematiek, tarieven, eigendomsverhoudingen en afspraken over onderhoud. De gemeente wil het sportbeleid harmoniseren en streven naar doelmatige en moderne sportvoorzieningen.

Het doel van de sportnota is een heldere visie te presenteren over welke sportaccommodaties de gemeente Oldambt nodig heeft, welke tarieven en subsidies de gemeente moet gaan hantieren en welk sportstimuleringsbeleid. Uitgangspunt hierbij is dat sport en bewegen voor alle bewoners toegankelijk, betaalbaar en bereikbaar blijft.

1.2 Vertrekpunt: Uitvoeringsprogramma gemeente Oldambt 2010

Het uitvoeringsprogramma is een nadere uitwerking van de beleidsvoornemens van het college voor de komende vier jaar. In het uitvoeringsprogramma is voor sport de volgende ambitie opgenomen.

Sport

De gemeente Oldambt kent ongeveer 130 sportverenigingen en een breed scala aan sportaccommodaties. De gemeentelijke uitgaven voor sport zijn ongeveer € 70,- per inwoner. Sport is een middel om bij te dragen aan de gezondheid van de inwoners en speelt een belangrijke rol bij de sociale samenhang in wijken en dorpen. De drie fusiegemeenten hebben in het kader van de Breedte Sport Impuls (BSI) en de Buurt Onderwijs Sport (BOS) projecten veel aandacht aan sportstimulering gegeven. Dat willen we continueren. We werken met het Huis voor de Sport actief samen bij het Nationaal Actie Programma Sport en Bewegen (NASB). Aan de hand van een jaarlijks opgesteld activiteitenplan wordt hier invulling aan gegeven door 2 sportleiders en een sportconculent die werkzaam zijn bij het Huis voor de sport Groningen. Met de mogelijkheid om combinatiefunctionarissen in te voeren, kan de samenhang tussen onderwijs en sport een impuls krijgen. De verschillen tussen de drie gemeenten ten aanzien van sportbeleid zijn relatief groot. Daarbij gaat het o.a. om subsidiesystematiek, tarieven, eigendomsverhoudingen en afspraken over onderhoud. We willen het sportbeleid binnen de gemeente harmoniseren en streven naar doelmatige en moderne sportvoorzieningen. Het accommodatiebeleid moet afgestemd zijn op de vraag. De gemeente kan hierbij een ondersteunende en voorwaarden scheppende rol spelen. Samenwerking tussen sportverenigingen kunnen we toe. Daarbij willen we de verenigingen hulp bieden, bijv. op het gebied van ledenwerving en sponsoring. We moeten daarbij rekening houden met maatschappelijke ontwikkelingen zoals de

afnemende bereidheid voor vrijwilligerswerk, drukke leefpatronen en individualisering. Ook willen we oog houden voor oudere en gehandicapte sporters. Goede samenwerking tussen sport en aanpalende beleidsvelden (zoals onderwijs, gezondheid, jeugd, integratie, vrijwilligers en gebiedscoördinatie) is een uitdaging. We willen aansprekende sportevenementen bevorderen bijv. op het gebied van watersport, atletiek, tennis en voetbal. Hoewel de financiële positie van de gemeente een bedreiging kan zijn voor de sport willen we vooral de kansen van de herindeling benutten.

1.3 Totstandkoming

De gemeentelijke herindeling geeft kansen voor de sport. In de in november 2009 verschenen Discussienota Sport is een analyse gemaakt van het huidige sport- en beweegbeleid in de drie afzonderlijke gemeenten. De Discussienota Sport is tot stand gekomen aan de hand van input van drie interactieve bijeenkomsten met het veld, deskresearch verricht in de drie gemeenten, interviews met sportverenigingen en gesprekken met portefeuillehouders sport en ambtenaren. Deze informatie heeft geleid tot een nota waarin verschillen en overeenkomsten worden weergegeven en bevindingen en constatering worden gedaan.

De Discussienota is door de drie colleges vastgesteld en ter kennisname aan de drie gemeenteraden gezonden. Daarnaast gaf de Discussienota een aanzet voor beleidsvorming in de nieuwe gemeente Oldambt. Wat kan er gerealiseerd worden ten aanzien van integrale sportstimulering, harmonisatie van accommodatiebeleid en subsidiebeleid en welke rol kan sport in de nieuwe gemeentelijke organisatie innemen.

De gemeente Oldambt heeft het Huis voor de Sport Groningen opdracht verleend voor het opstellen van de uiteindelijke sport(accommodatie)nota. Gezien de specifieke problematiek rond accommodatiebeleid en harmonisatie van onder meer tarieven en subsidies is samenwerking gezocht met Grontmij.

Bij aanvang van het project heeft overleg plaatsgevonden tussen de verantwoordelijke wethouder, de betrokken (sport)ambtenaren en vertegenwoordigers van Grontmij en Huis voor de Sport Groningen. De gemeente heeft alle relevante stukken verzameld die vervolgens zijn gerubriceerd en geanalyseerd door Huis voor de Sport Groningen en Grontmij.

In een tweede bijeenkomst is een aantal scenario's benoemd en is verder nagedacht hoe nota met de verenigingen moet worden bespreken. Het verkrijgen van draagvlak is immers een essentieel.

Op 14 september 2010 heeft een informatieavond voor sportverenigingen plaatsgevonden. Het verslag hiervan is bij deze nota gevoegd.

Op 7 december 2010 is de nota voorlopig vastgesteld door het college en voor inspraak voorgelegd aan de WMO-raad, de sportverenigingen, onderwijsinstellingen, de wijken en dorpen en beheercontract partners.

Vervolgens is er op 20 januari 2011 een inloopavond georganiseerd waar betrokken sportverenigingen de gelegenheid geboden werd te reageren op de inhoud van de voorlopig vastgestelde sportnota. Ook werd deze avond een klankbordgroep gevormd door 9 afgevaardigden van verschillende sportverenigingen.

Op 1 februari 2011 is aan 7 voetbalverenigingen uit de voormalige gemeente Scheemda een extra mogelijkheid geboden inhoudelijk te reageren.

De aan- en opmerkingen uit deze inspraak ronde zijn zo veel mogelijk verwerkt in deze nota en/of beschreven in bijlage 2.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we een korte schets van de gemeente Oldambt. In hoofdstuk 3 volgt een inventarisatie/analyse van verschillende onderdelen van de huidige sportinfrastructuur, zoals de sportaccommodaties (binnensport, buitensport, zwembaden), speelplekken, subsidies en tarieven en sportstimulering. Trends en ontwikkelingen en beleidsmatige kaders van rijk en provincie staan beschreven in hoofdstuk 4. Op basis van de voorgaande hoofdstukken geven we in hoofdstuk 5 de doelen/missie van het sportbeleid met 17 beleidsvoorstellen. De nota besluit met een financiële paragraaf.

2 Kenschets gemeente Oldambt

De gemeente Oldambt bestaat sinds 1 januari 2010, na een fusie van de gemeenten Winschoten, Scheemda en Reiderland. De gemeente ligt tussen de oude Ommelanden en Westerwolde in Oost-Groningen.

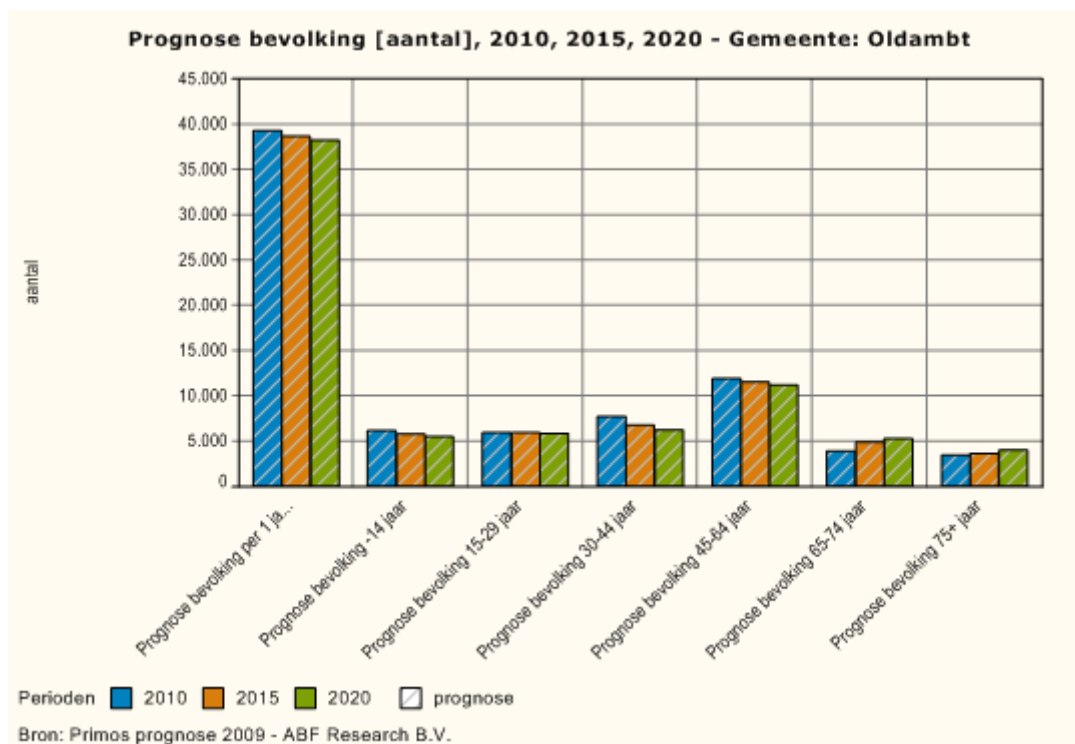
Eén van de omvangrijkste projecten van de afgelopen jaren is de ontwikkeling van Blauwestad, waaronder de aanleg van het Oldambtmeer. Dit project is gericht op woningbouw, recreatie, natuurontwikkeling en waterberging. Voor het sportbeleid is dit tevens een belangrijke ontwikkeling.

De gemeente Oldambt had op 1 januari 2010 39.428 inwoners. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de bevolkingsopbouw:

Totaal	Leeftijd	Aantal	Geslacht	Aantal
39.428	≤ 14	6.186	M	3.144
			V	3.042
	15-64	25.774	M	13.077
			V	12.697
	65 ≥	7.468	M	3.199
			V	4.269

Bron: www.oldambt.incijfers.nl

Voor de komende jaren wordt een lichte afname van het aantal inwoners verwacht. De daling zit vooral in de jongere leeftijdsgroepen en de groep van 30-44 jaar. Er wordt een stijging verwacht van het aantal inwoners van 65 jaar en ouder. Er is in het gebied sprake van zowel een proces van ontgroening als vergrijzing.

De gemeente heeft 16 plaatsen, die aanzienlijk variëren in omvang. Er zijn veel kleinere dorpen, wat invloed heeft op het aanbod van sportvoorzieningen. De volgende tabel geeft de inwoneraantallen per dorp/stad weer (cijfers 2009).

Plaats	Inwonertal
't Waar	110
Beerta	2.255
Blauwe Stad	135
Drieborg	465
Finsterwolde ¹	2.390
Heiligerlee	1.560
Midwolda	2.245
Nieuw Beerta	255
Nieuw Scheemda	385
Bad Nieuweschans	1.480
Nieuwolda	1.475
Oostwold	1.580
Oudezijl	35
Scheemda	5.180
Westerlee	1.590
Winschoten	18.285
Totaal	39.425

Bron: www.oldambt.incijfers.nl

¹ incl. Ganzedijk/Hongerige Wolf.

3 Inventarisatie

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de diverse sportaccommodaties binnen de gemeente. In de volgende paragraaf worden de binnensportaccommodaties weergegeven en in paragraaf 3.3 de buitensportaccommodaties. Het aanbod aan zwembaden en speelplaatsen komt in afzonderlijke paragrafen aan de orde. Er wordt tevens ingegaan op de benodigde capaciteit van de accommodaties.

Vooraf kan gesteld worden dat tussen de drie voormalige gemeenten aanzienlijke verschillen bestaan. In de voormalige gemeente Reiderland is alles geprivatiseerd. In Scheemda zijn de accommodaties voor voetbal en tennis geprivatiseerd en in Winschoten is het eigendom en de exploitatie van de accommodaties grotendeels bij de gemeente gebleven.

3.2 Binnensport

In de meeste grotere dorpen is een gymzaal aanwezig. Daarnaast beschikt de gemeente over vier (inclusief nieuwe sporthal De Rietkraag) sporthallen, een sportzaal en een hal voor beach-sporten. Er zijn twee overdekte zwembaden, twee maneges en een aantal (commerciële) sport-scholen/fitnesscentra. In een aantal plaatsen maken de binnensportaccommodaties deel uit van een groter complex, zoals bij de Hardenberg in Finsterwolde of de MFC's in Heiligerlee en Nieuw Scheemda.

Plaats	Gymzalen	Afmetingen	Eigendom/Beheer	Staat van onderhoud ²
Bad Nieuwe-schans	Dorps/sportcentrum De Akker-schans	21x12 hoogte 7,20m	Extern	Goed
Drieborg	"Sporthal" Drieborg	gymlokaal 21x12 m	Stichting Sporthal Drieborg	Goed
Heiligerlee	MFC Kloosterholt	280 m2 zaal, hoogte 5,5m	Eigendom: Gemeente Beheer: Extern	Goed
Midwolda	Gymnastieklokaal Midwolda	12x21 m; hoogte 5,5 m	Gemeente	Matig/wordt opgehe- ven
Nieuw Scheemda	MFC Nieuw Scheemda	speellokaal 7,5 x 15 m	Eigendom: Gemeente Beheer: Stichting Beheer MFC	Goed
Oostwold	Gymnastieklokaal Oostwold	10 x 20 m; hoogte 5,5 m	Gemeente	Matig/wordt opgehe- ven (gaat naar Brede- school)
Scheemda	Gymnastieklokaal MAVO	de meeste gymlokalen meten 21x12 meter (252 m2) met een hoogte van 5,5 meter	Gemeente	Voldoende/goed
	Gymnastieklokaal OBS Jaarfke		Gemeente	Voldoende/goed
Westerlee	Gymnastieklokaal Westerlee		Gemeente	Voldoende/goed
Winschoten	Gymzaal/Sportzaal Beukenlaan		Gemeente	Goed
	Gymzaal/Sportzaal Delta		Gemeente	Goed
	Gymzaal/Sportzaal Jachtlaan		Gemeente	Goed
	Gymzaal/Sportzaal Meester D.U. Stikkerlaan		Dollardcollege	Matig
	Gymzaal/Sportzaal Piet Heinlaan Gymzaal Stikkerlaan onderdeel Sporthal		Gemeente Gemeente	Goed Goed

Plaats	Sporthal/zaal ³	Afmetingen	Eigendom/Beheer	Staat van onderhoud
Finsterwolde	MFC De Hardenberg	26 x 44 m; hoogte 7 m	Eigendom: Gemeen- te: Beheer: Expl. maatschappij De Hardenberg	Goed
Nieuwolda	Hamrikhal	455 m2 zaal hoogte 7 m	Eigendom: Gemeen- te: Beheer: Extern	Goed
Midwolda	Indoor Beach hallen Blauwestad- hoeve	2 hallen van 20x25 m	Blauwe Stad Hoeve	Goed
Midwol- da/Oostwold	sporthal De Rietkraag bij brede school De Meerkant	44x24 m; hoogte 7 m		Nieuw
Scheemda	Sport- en Evenementenhal Eex- tahal	31,22 x 44; hoogte 7 m	Eigendom: Gemeente Beheer: Extern	Goed
Winschoten	Gemeentelijke Spelhal	28x16	Gemeente	Goed

² Beoordeling door bouwkundige van de gemeente.

³ Een sporthal is minimaal 24x44 meter en 7 meter hoog. Een sportzaal is 7 meter hoog maar zit qua op-
pervlakte tussen een sporthal en een gymzaal in.

	Gemeentelijke Sporthal	hoogte 7 m 42x22 m Hoogte 7 m	Gemeente	Goed
	Parkhal	42x22 hoogte 7 m	Gemeente	Goed

In de zomer van 2011 gaat de Brede School in Midwolda/Oostwold open. Het wordt een nieuw, multifunctioneel gebouw met een sporthal aan de rand van het Oldambtmeer. De gymnastieklokalen in Oostwold en Midwolda worden hierna opgeheven.

Plaats	Sportschool/fitnesscentra
Fensterwolde	MSB De Hardenberg
Scheemda	Sportschool van Zal
Winschoten	Sport- en gezondheidscentrum Ron Haans
	Bewegcentrum Winschoten
	Gewichts- en conditiecentrum Winschoten
	Sportcentrum Anne Delis
	Sportcentrum Nico Jager

Plaats	Manege
Nieuwolda	Manege De Menterwolderuiters
Oostwold	Paardensportcentrum Blauwe Stad

3.3 Buitensport

In februari 2010 heeft de gemeente Oldambt aan Grontmij opdracht verleend voor het uitvoeren van een kwaliteitsbeoordeling van de sportvelden. Bij het schrijven van de onderstaande hoofdstukken is gebruik gemaakt van de onderzoeksresultaten van deze kwaliteitsbeoordeling.

Het beleid bij de drie voormalige gemeente ten aanzien van het uitvoeren van het onderhoud varieerde sterk. Een van de doelstellingen van de kwaliteitsbeoordeling is de kwaliteit van de velden in beeld te brengen en de wijze van onderhoud te uniformeren.

3.3.1 Grassportvelden

Naast binnensport, zijn er veel buitensportaccommodaties. Het gaat dan vooral om voetbalvelden en een aantal korfbalvelden. Vrijwel elk dorp heeft een eigen voetbalveld. Er is verder een aantal tennisbanen, een openluchtwembad, een atletiekbaan en tien landijsbanen.

Plaats	Sportparken	Velden	Eigendom/ Beheer	Vereniging(en)	Staat van onderhoud velden ⁴
Beerta	A. v.d. Laan	Hoofdveld, bijveld, trainingsveld	Extern	THOS Beerta	Vlakteliggig bij- en trainingsveld matig, ontwatering trainingsveld onvoldoende
Drieborg	Drieborg	Hoofdveld, bijveld, trainingsveld	Extern	SV Drieborg	Ontwatering velden onvoldoende, vlakteliggig bij- en trainingsveld matig
Finsterwolde	De Hardenberg	Hoofdveld, bijveld/trainingsveld, pupillenveld	Extern	BNC Finsterwolde	Vlakteliggig bij- en trainingsveld matig, ontwatering pupillenveld onvoldoende
Heiligerlee	Sportpark De Hoogte	Hoofdveld, bijveld, trainingsveld	Extern	v.v. Heiligerlee	Hoofdveld problemen met ontwatering, verder voldoende
Midwolda	Sportpark Midwolda	Hoofdveld, bijveld, trainingsveld	Extern	MOVV Midwolda	Vlakteliggig bijveld matig, verder voldoende
Nieuw Scheemda	Sportpark Oldambt	Hoofdveld, trainingsveld	Extern	v.v. Oldambster Boys	Voldoende
Bad Nieuweschans	Bad Nieuweschans	Hoofdveld, bijveld	Extern	v.v. Nieuweschans	Ontwatering onvoldoende vlakteliggig trainingsveld matig
Nieuwolda	Sportpark De Boskamp	Hoofdveld, bijveld/trainingsveld	Extern	VV Nieuwolda	Voldoende
Oostwold	Sportpark Oostwold	Hoofdveld, bijveld, trainingsveld	Extern	VVS Oostwold	Voldoende
Scheemda	Sportpark D'Oosterd	Hoofdveld, 2 bijvelden, pupillenveld, trainingsveld; Korfbalveld	Extern	SC Scheemda Korulos	Korfbalveld Eextaha ontwatering onvoldoende, verder voldoende
Westerlee	Sportpark Koepellaand	Hoofdveld, bijveld, trainingsveld	Extern	v.v. Westerlee	Voldoende
Winschoten	Sportpark Sint Vitusholt	Hoofdveld, bijveld, trainingsveld, pupillenveld; Korfbalveld; Hockeyveld	Gemeente	BATO Winschoten Korwi Winschoten HCW Hockeyclub Winschoten	Voldoende
	Stadspark Winschoten	Hoofdveld, 2 bijvelden, trainingsveld, bijveld/honkbalveld; atletiekcentrum	Gemeente	WVV Winschoten Atletiekvereniging Aquilo WHSC Winschoter Honk- en Softbalclub	Ontwatering trainingsveld en honkbalveld onvoldoende.

Algemeen:

Vermeldenswaardig is het feit dat v.v. BATO, die zijn wedstrijden speelt op het sportpark Sint Vitusholt, als enige voetbalvereniging in Oost-Groningen met een afdeling gehandicapten voetbal vertegenwoordigd is in de KNVB G-voetbalcompetitie.

⁴ Uit een recente beoordeling blijkt dat de kwaliteit van 14 van de 41 velden als matig is beoordeeld. Er zijn relatief veel knelpunten bij de velden in de voormalige gemeente Reiderland. Zie voor volledige beschrijving Rapportage Buitensportaccommodaties, kwaliteitsbeoordeling grassportvelden.

De volgende tabel geeft inzicht in de capaciteit van de voetbalverenigingenverenigingen met natuurgrasvelden. Er komen verschillende knelpunten naar voren.

Ter interpretatie verduidelijken we de situatie bij Heiligerlee. Het aantal spelende normteams (een pupillenteam dat korter speelt en op een half veld wordt omgerekend naar een normteam of standaard wedstrijd eenheden) is op zaterdag 5,6 en op zondag 4 en in het weekeinde 9,6. Grontmij adviseert uit te gaan van 7 normteams (7 SWE) per veld. Bij die (cultuurtechnische belastings)norm heeft Heiligerlee 1,4 veld nodig (afgerond 2 wedstrijd velden). Naast de cultuurtechnische norm (wat voor bespeling kan een veld hebben?) is het aantal benodigde velden ook te berekenen op basis van een planningsnorm (een tijdrooster, dus hoe lang duurt een wedstrijd et cetera). Op basis van een tijdrooster heeft Heiligerlee op zaterdag 0,8 veld en op zondag 0,7 veld nodig. KNVB en NOC*NSF hanteren een planningsnorm die uitgaat van 5,5 normteam op zaterdag, 5 normteams op zondag en in het hele weekeinde 9 normteams. Op basis van de KNVB en NOC*NSF normen heeft Heiligerlee 1 wedstrijd veld nodig. We zien dus een verschil tussen de berekening volgens KNVB/NOC*NSF-normen en de Grontmij-berekening. De KNVB/NOC*NSF-norm wordt algemeen toegepast in Nederland. Maar men moet wel bedenken dat de planningsnorm van KNVB/NOC*NSF uitgaat van een normbelasting van 9 senioren-teams in een weekeinde (5,5 zaterdag en 5 op zondag en 9 per weekeinde). Die norm lag vroeger op 7 per weekeinde. Door wetruiven (een gecombineerd wedstrijd- en trainingsveld) en cultuurtechnische verbeteringen is besloten die norm van 7 naar 9 te verhogen. Een gewoon natuurgrasveld kan een belasting aan van 250 speeluren. Als je uitgaat van 30 speelweken en 7 normteams die 1,5 uur (90 minuten) spelen, dan levert dat een jaarbelasting op van 315 bespelingsuren. Wanneer je uitgaat van 9 normteams, 30 weken en 1,5 uur, dan is de belasting 405 uur. Wat we willen aangeven is dat een officiële planningsnorm kan uitgaan van 405 uur belasting, maar het is de vraag of een veld dat ook daadwerkelijk aankan. Vandaar dat we beide situaties laten zien.

Capaciteitsbepaling wedstrijd velden 2009-2010, verenigingen met uitsluitend natuurgrasvelden (bron: KNVB / 2010)

Voetbalvereniging	SWE			GRONTMIJ			KNVB/NOC*NSF		
				Belastings-norm	Plannings-norm (tijd)		Planningsnorm natuurgras		
	ZA	ZO	Totaal		ZA	ZO	ZA 5,5 SWE	ZO 5 SWE	ZA+ZO 9 SWE*
Westerlee	8,20	0	8,20	1,2	1,1	-	1,5	-	0,9
Heiligerlee	5,60	4	9,60	1,4	0,8	0,7	1,0	0,8	1,1
SC Scheemda	11,10	5	16,10	2,3	1,6	0,8	2,0	1,0	1,8
MOVV Midwolda	1,60	3	4,60	0,7	0,2	0,5	0,3	0,6	0,5
VVS Oostwold	7,35	0	7,35	1,1	1,1	-	1,3	-	0,8
Nieuwolda	2,60	0	2,60	0,4	0,3	-	0,5	-	0,3
Oldambster Boys (Nieuw Scheemda)	0,35	2	2,35	0,3	0,1	0,3	0,1	0,4	0,3
THOS Beerta	0	2	2,00	0,3	-	0,3	-	0,4	0,2
Nieuweschan	-	3	3,00	0,4	-	0,5	-	0,6	0,3
Reiderlanders * ²	2,60	0	2,60	0,4	0,4	-	0,5	-	0,3
BNC Finsterwolde	1,85	4	5,85	0,8	0,3	0,7	0,3	0,8	0,7
Drieborg	0,50	3	3,50	0,5	0,1	0,5	0,1	0,6	0,4
WVV Winschoten	16,20	4	20,20	2,9	2,3	0,7	2,9	0,8	2,2
BATO Winschoten	5,70	4	9,70	1,4	0,8	0,7	1,0	0,8	1,1

* SWE = Standaard Wedstrijd Eenheden (met behulp hiervan wordt de belastingsdruk van juniorenteams omgerekend naar die van seniorenteams)

*² Samenwerkingsverband: jeugd THOS Beerta, Nieuweschan en sv Drieborg

In de onderstaande tabel is aangegeven waar sprake is van een teveel aan velden.

Capaciteitbepaling 2009-2010	Grontmij		KNVB / NOC*NSF			Beschikbare velden		Overcapaciteit	
	Berekend	Afgerond	Berekend	Afgerond	Training	Wedstrijd	Training	KNVB	Grontmij
Westerlee	1,2	2	1,5	2	0,6 (= 1)	2	1	0	0
Heiligerlee	1,4	2	1,1	1	0,5 (= 1)	2	1	1	0
SC Scheemda	2,3	3	2,0	2	0,9 (= 1)	3,5	1	1,5	0,5
MOVV Midwolda	0,7	1	0,6	1	0,3 (= 1)	2	1	1	1
VVS Oostwold	1,1	2	1,3	2	0,5 (= 1)	2	1	0	0
Nieuwolda	0,4	1	0,5	1	0,2 (= 1)	2* ¹	1* ¹	1	1
Nieuw Scheemda	0,3	1	0,4	1	0,1 (= 1)	1	1	0	0
THOS Beerta	0,3	1	0,4	1	0,1 (= 1)	2	1	1	1
Nieuweschans	0,5	1	0,6	1	0,2 (= 1)	1	1	0	0
Reiderlanders * ²	0,4	1	0,5	1	0,2 (= 1)	-	-		
BNC Finsterwolde	0,8	1	0,8	1	0,3 (= 1)	1* ³	1	0	0
Drieborg	0,5	1	0,6	1	0,2 (= 1)	2	1	1	1
WVV Winschoten	2,9	3	2,9	3	1,2 (= 1)	3* ⁴	1	0	0
BATO Winschoten	1,4	2	1,0	1	0,6 (= 1)	2,5	1	1,5	0,5

*¹ Twee wedstrijden en een trainingsveld, bijveld wordt deels gebruikt voor training, trainingsveld wordt niet gebruikt.

*² Samenwerkingsverband: jeugd THOS Beerta, Nieuweschans en sv Drieborg

*³ Pupillenveld deels opgeheven als gevolg van aanleg fietspad

*⁴ WVV maakt soms gebruik van achterveld honkbal

Uit de resultaten van de capaciteitbepaling blijkt dat alle voetbalverenigingen over voldoende wedstrijdruimte beschikken. Met name bij de verenigingen SC Scheemda, MOVV Midwolda, Nieuwolda, THOS Beerta, Drieborg en BATO Winschoten is sprake van overcapaciteit.

Alle verenigingen beschikken over een afzonderlijke trainingsruimte. De beschikbare ruimte varieert wel sterk per vereniging. Met name trainingsvelden van de verenigingen Westerlee, Heiligerlee, Nieuwolda, Nieuw Scheemda en Drieborg voldoen in ruime mate niet aan de standaardafmetingen (100 x 64 m). Hierbij moet worden opgemerkt dat de bijvelden van BNC en Nieuwolda (deels) worden gebruikt voor trainingen.

De laatste kolom geeft een indicatie van de overcapaciteit (wedstrijd en training samen). Volgens KNVB en NOC*NSF-normen is sprake van een overcapaciteit van 8 velden en volgens de Grontmij-normen is de overcapaciteit 5 velden. Met nadruk spreken we van een indicatie, omdat de situatie ter plaatse ook meegewogen moet worden. Als voorbeeld geven we de trainingscapaciteit van WVV Winschoten. Op papier is die voldoende. Maar de ervaring leert dat de berekende trainingsbehoefte vaak knelt met de praktijk. Men wijkt b.v. voor trainingen uit naar wedstrijd velden waardoor deze te zwaar belast worden en onvoldoende tijd krijgen zich te herstellen. Voor WVV speelt dan ook nog mee dat het Dollard College en het Ubbo Emmius College overdag gebruik maakt van de velden waardoor deze nog verder worden belast. In een dergelijke situatie zou de aanwezigheid van een kunstgrasveld uitkomst kunnen bieden aangezien de bespeelcapaciteit hiervan vele malen groter is dan een natuurlijke grasmat. In de praktijk blijkt vaak dat verenigingen meer trainingscapaciteit nodig hebben dan de KNVB-berekening. Dus als de trainingsbehoefte volgens de norm 1 veld is en de vereniging heeft 1 veld, dan zal in de praktijk de vereniging vaak een tekort ervaren (ondercapaciteit). Dat komt onder andere doordat tegenwoordig de trainingsintensiteit hoger ligt (meer dan 50% traint 2x per week en/of trainingen duren langer), maar ook doordat de trainers niet altijd beschikbaar zijn op tijden dat er getraind zou kunnen worden.

In Winschoten is honkbalvereniging WHSC actief. Deze vereniging beschikt over één honkbalveld. Een specifiek veld voor de jeugd ontbreekt.

Voor korfbal zijn geen knelpunten gesignaleerd. De vereniging heeft 1 seniorenteam, 1 recreantenteam en twee jeugdteams. De accommodatie is voldoende voor de behoefte.

In 2010 is de kwaliteit van de grassportvelden in de gemeente Oldambt beoordeeld. Uit de beoordeling blijkt dat de kwaliteit van veertien van de 41 velden als matig is beoordeeld. Opmerkelijk hierbij is dat relatief veel knelpunten naar voren zijn gekomen bij de velden in de voormalige gemeente Reiderland.

3.3.2 Tennis

Voor tennis zijn de in de onderstaande tabel aangegeven voorzieningen aanwezig. De gemeente Oldambt telt zeven tennisverenigingen en heeft tennisbanen in Winschoten, Scheemda, Nieuwolda, Midwolda, Beerta en Bad Nieuweschan. De banen in Winschoten huren de verenigingen van de gemeente. De andere accommodaties zijn eigendom van de vereniging of ondernemer (Blauwestadhoeve/Tennishal BV).

Bij de zeven verenigingen zijn 981 KNLTB-leden aangesloten. Op een bevolking van 39.428 (2010) is dat 2,5%. Landelijk ligt de verhouding op 4,2% (693.024 op 16.515.057). Omdat een aantal inwoners van de gemeente lid kunnen zijn van een vereniging buiten de gemeente en andersom, is de 2,5% een schatting. We concluderen dat het georganiseerde tennis in de gemeente duidelijk lager ligt dan het landelijke animocijfer. Overigens is dit animocijfer niet afwijkend voor de regio. In Delfzijl is het animocijfer voor tennis vergelijkbaar (2,4%).

De planningsnorm voor tennis wordt uitgedrukt in het aantal spelers per baan. De norm, zoals deze is vastgesteld door de K.N.L.T.B. bedraagt 50 - 70 spelers per baan. Op banen, waar verlichting wordt aangebracht, kan een planningsnorm tot 90 spelers per baan worden aangehouden. De K.N.L.T.B.-norm is gebaseerd op een normaal verenigingsgebruik van de banen met tevens competitie- en toernooiactiviteiten. De planningsnorm geldt voor alle baantypen. Bij alle verenigingen is sprake van een zeer ruim aanbod banen ten opzichte van het aantal KNLTB-leden. Zelfs als men niet-KNLTB leden in ogenschouw zou nemen, is de capaciteit nog steeds erg ruim.

Vereniging	Adres	Plaats	KNLTB-leden	aantal banen	spelers/baan
L.T.C. Sla Raak	Hoorntjesweg 57	Winschoten	340	9	38 8 gravel/1 all weather, die SLA Raak en WTC samen benutten
W.T.C.	Hoorntjesweg 57	Winschoten	89	2	45 2 gravel (1 allweather samen met Sla Raak)
Schönfeldpark					
Tennishal BV	Hoorntjesweg 57	Winschoten		3	3 smashcourt
T.C. Ready	PlantsoenIn 27 A	Scheemda	166	5	33 5 gravel en 1 oefenbaan
T.I.O.D	Dok 16 a	Nieuwolda	76	2	38 2 gravelbanen
Nieske Meppers	Niesoordlaan 70	Midwolda	67	3	22 3 gravelbanen en 1 minibaan
TC Amor	Bovenlandenstr 2	Beerta	137	4	34 4 gravelbanen
De Kanonniers	Langakkerschans 20A	Bad Nieuweschan	106	4	27 4 gravelbanen zonder verlichting
Blauwestadhoeve	Hoofdweg 156	Midwolda		1	1 kunstgrasbaan
Gemeente totaal incl tennishal en Blauwestadhoeve			981	33	30
Gemeente totaal excl tennishal en Blauwestadhoeve			981	29	34

3.3.3 Ijsbanen, fietscrossbaan en atletiekbaan

In de gemeente Oldambt liggen tien landijsbanen. Voor zover bekend zijn er geen knelpunten ten aanzien van capaciteit en staat van onderhoud. Het eigendom ligt doorgaans bij een andere partij (particulier, Staatsbosbeheer, gemeente, Groninger Landschap). Beheer en onderhoud zijn altijd voor rekening van de verenigingen.

Plaats	Landijsbaan	Beheer
Beerta	IJsbaan Beerta	vereniging
Drieborg	IJsbaan Drieborg	vereniging
Finsterwolde	IJsbaan Finsterwolde	vereniging
Heiligerlee	IJsbaan Heiligerlee	vereniging
Midwolda	IJsbaan Midwolda	vereniging
Bad Nieuweschan	IJsbaan Bad Nieuweschan	vereniging
Nieuwolda	IJsbaan Nieuwolda	vereniging
Scheemda	IJsbaan Scheemda	vereniging
Westerlee	IJsbaan De Bosbaan Westerlee	vereniging
Winschoten	IJsbaan/skeelerbaan Winschoten	vereniging

De accommodatie in Winschoten in het stadspark is een gecombineerde schaats-/skeelerbaan met in het middenterrein een fietscrossbaan.

De atletiekbaan van atletiekvereniging Aquilo ligt ook in het stadspark. De vereniging beschikt over een 400 meter kunststof oefenbaan, Boreas Atletiekcentrum met een clubgebouw en kleed- en douchegelegenheid, en veel georganiseerde sportevenementen, zoals de RUN van Winschoten.

3.4 Zwembaden

Aanbod

De gemeente Oldambt heeft drie zwembaden: overdekt zwembad De Watertoren te Winschoten, overdekt zwembad De Hardenberg te Finsterwolde en openluchtbad De Ringberg te Scheemda. Een aanbod van drie zwembaden voor een gemeente kleiner dan 40.000 inwoners doet ruim aan, wat in een vergelijking met soortgelijke gemeenten en zwembaden wordt bevestigd. Relevant is dan ook het beoordelen van het gebruik van de zwembaden, de toekomstige behoefte aan zwemactiviteiten en de kosten voor de zwembaden.

Plaats	Zwembad	Aanbod	Eigendom/Beheer	Aard gebruik
Finsterwolde	Overdekt zwembad De Hardenberg	• instructiebad 25x10 m • beweegbare bodem • onderdeel van multifunctioneel complex	Eigendom: Gemeente Beheer: Exploitatiemaatschappij De Hardenberg	recreatief, reguliere doelgroepen, particuliere zweminstructie, scholen en verenigingen
Scheemda	Openlucht zwembad De Ringberg	• familiebad 10x25 m • wedstrijdbad 12,5x25 m • kinderbad • recreatieve elementen • speel- en ligweide	Eigendom: Gemeente Beheer: Stichting De Ringberg	Vooral (dag)recreatief
Winschoten	Overdekt zwembad De Watertoren	• instructiebad 8x20 m • wedstrijdbad 25x15 m • springplank	Gemeente	recreatief, reguliere doelgroepen, particuliere zweminstructie, scholen en verenigingen

De drie zwembaden zijn eigendom van de gemeente. De Watertoren wordt beheerd en geëxploiteerd door de gemeente, De Hardenberg door Exploitatiemaatschappij De Hardenberg en De Ringberg door Stichting De Ringberg. Afzonderlijk beheer van de drie zwembaden binnen één gemeente komt de efficiëntie en effectiviteit van de zwembaden echter niet ten goede. De visie vanuit de zwembaden is onderling afwijkend, de dienstverlening is niet of nauwelijks op elkaar afgestemd en de bedrijfsvoeringen zijn verschillend. Dit neemt niet weg dat het huidige beheer er wel voor heeft gezorgd dat de inwoners van Oldambt van de zwembaden konden genieten.

De Watertoren en De Hardenberg lenen zich vooral voor particuliere zweminstructie, verenigingen en recreatief zwemmen, het laatste vooral in de vorm van banenzwemmen. De Ringberg richt zich voornamelijk op (dag)recreatie. De speel- en ligweide neemt hierbij een belangrijke plaats in. De zwembaden richten zich met dit aanbod op een brede behoefte aan zwemactiviteiten.

Zwembad	Bezoekersaantal
De Hardenberg	45.000
De Ringberg	35.000
De Watertoren	110.000

Bron: Zwemmen in 't Oldambt, 2009

Het bezoekaantal van de drie zwembaden samen is 190.000. In relatie tot het inwoneraantal van Oldambt gaat iedere inwoner circa 3,9 keer naar één van de overdekte zwembaden De Watertoren of De Hardenberg (landelijk: 5,0 tot 6,0) en 0,9 keer per jaar naar openluchtbad De Ringberg (landelijk: 1,5 tot 2,5)⁵. Het bezoek aan de zwembaden blijft momenteel dus enigszins achter.

⁵ Het betreft animocijfers voor het onderling vergelijken van bezoekaantallen van soortgelijke zwembaden in vergelijkbare gemeenten.

Waar liggen de zwembaden en welke zwembaden zijn er in de regio?

Binnen de gemeente:

- 1 = De Watertoren, Winschoten
- 2 = De Hardenberg, Finsterwolde
- 3 = De Ringberg, Scheemda

In de regio:

- A = Fontana Bad, Bad Nieuweschkans
- B = Atlantis, Oude Pekela
- C = Tropiqua, Veendam

De zwembaden zijn gelijkmatig in dorpskernen over de gemeente verspreid. Dit komt de beschikbaarheid van zwemwater in de omgeving van de inwoners ten goede.

Binnen de regio liggen de zwembaden Tropiqua te Veendam en Atlantis te Oude Pekela. Vooral vanuit dit laatste zwembad gaat aantrekkingskracht uit op de bezoekers van De Watertoren. Deze aantrekkingskracht zal bij het realiseren van een nieuw instructie-/doelgroepen in het zwembad Oude Pekela niet verminderen. Het kuurcentrum Fontana Bad in Bad Nieuweschkans richt zich op andere doelgroepen dan de drie gemeentelijke zwembaden.

Heeft de gemeente veel of weinig zwemwater?

Een beoordeling van veel of weinig zwemwater verloopt via het relateren van het aantal m² overdekt en openlucht zwemwater aan eerst het aantal bezoeken en daarna het aantal inwoners.

		De Watertoren (Winschoten)	De Hardenberg (Finsterwolde)	De Ringberg (Scheemda)
6	Gemiddeld bezoek / zwemwater (m ²) landelijk: - overdekt: 230 tot 350 - openlucht: 40 tot 60	281	180	62
7	zwembadwater (m ²) / inw. - overdekt: 0,014 - openlucht: 0,02 tot 0,08	0,018	0,030	0,059

Bron: Zwemmen in 't Oldambt, 2009

Bedrijfsdrukke (bezoek per m² zwemwater): de zwembaden van Winschoten en Scheemda hebben een gemiddelde tot enigszins hoge bedrijfsdrukke per m² zwemwater. Het zwembad van Finsterwolde heeft gemiddeld weinig bezoeken per m² zwemwater. Zwemcapaciteit (m² zwemwater per inwoner): Finsterwolde heeft relatief veel overdekt zwemwater in vergelijking tot soortgelijke gemeenten, het aantal m² openlucht zwemwater voor Scheemda kan als gemiddeld worden gekenmerkt.

Zwemmen in de openlucht is overigens ook mogelijk in een aantal zwemplassen waaronder Noordrand Oldambtmeer en De Bouwte (Midwolda), de recreatieplas in het Midwolderbos en de Beertsterplas (Beerta).

Wat kosten de zwembaden de gemeente?

De gemeentelijke uitgaven voor de drie zwembaden zijn afgerond € 698.000. In de tabel op pagina 19 volgt een vergelijking met andere gemeenten en hun publieke zwembaden (cijfers zijn afgerond).

		De Watertoren (Winschoten)	De Hardenberg (Finsterwolde)	De Ringberg (Scheemda)
7	Gemeentelijke kosten	€ 496.000	€ 150.000	€ 52.000
8	Per bezoeker (benchmark Grontmij) - overdekt: € 3,50 - € 7,90 - openlucht: € 1,40 - € 2,30	€ 4,51	€ 3,33	€ 1,49
9	Per inwoner (benchmark Grontmij) - overdekt: € 10,- - € 24,00 - openlucht: € 0,90 - € 1,70	€ 23,05	€ 18,09	€ 1,32

Bron: Zwemmen in 't Oldambt, 2009

Ten opzichte van soortgelijke zwembaden in vergelijkbare gemeenten:

De gemeentelijke kosten per bezoeker en per inwoner vallen voor alle drie zwembaden binnen bandbreedten. Uitzondering zijn de gemeentelijke kosten per bezoeker voor het zwembad van Finsterwolde, dit zwembad scoort hier relatief gunstig. Aandachtspunt: de vergelijking is indicatief, het betreft een momentopname. Een afwijkend beeld ontstaat snel, bijvoorbeeld bij toeneemend groot onderhoud.

3.5 Speelplaatsen en trapvelden

Een aanbod van goede speelplaatsen en trapvelden draagt bij aan het voorkomen van bewegingsarmoede. Mede als gevolg van de initiatieven van de Johan Cruijff Foundation zijn er de afgelopen jaren op veel plaatsen in den lande trapvelden aangelegd. Deze velden worden over het algemeen intensief gebruikt. Voordelen van de trapvelden zijn onder meer dat deze door niet bij een vereniging aangesloten sporters gebruikt kunnen worden, te allen tijde 'open' zijn en veelal dicht bij huis liggen. De gemeente Oldambt telt 79 speelterreinen en/of trapveldjes, waarvan 29 in Scheemda, 40 in Winschoten en 10 in Reiderland.

3.6 Tarieven en subsidies

3.6.1 Tarieven

Reiderland

Direct na de gemeentelijke herindeling van de gemeenten Beerta, Bad Nieuweschans en Finsterwolde (1990) heeft Reiderland besloten tot privatisering van accommodaties. Met alle sportverenigingen is destijds overeenstemming bereikt ten aanzien van overdracht, de onderhoudsconstructie en eenmalige bijdragen. De privatisering heeft omstreeks 1994 plaatsgevonden. De gemeente verstrekt, aan onder andere, aan de voetbalverenigingen jaarlijks een bijdrage voor het dagelijkse onderhoud van de accommodatie (€ 29.530/jaar).

Scheemda

De voetbal – en tenniscomplexen zijn vanaf 1997 geprivatiseerd, de verenigingen zijn verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de sportcomplexen. De rol van de gemeente is het houden van toezicht en de investering in groot onderhoud. Investeringsdienen uit bestaande budgetten te worden gedekt.

Winschoten

In Winschoten is geen privatisering doorgevoerd. De velden van WVV waren geprivatiseerd en dat is teruggedraaid. De gemeente exploiteert sportaccommodaties, zoals een vijftal gymnastiekzalen, het sporthalcomplex aan de Mr. D.U. Stikkerlaan, het tennispark aan de Hoorntjesweg, het Sportpark Sint Vitusholt, zwembad "de Watertoren" en de Parkhal. De gemeentelijke sportaccommodaties inclusief sportterreinen (voetbalvelden, korfbalveld, kunststof hockeyveld en tennisbanen) worden onderhouden door de gemeente

De tarieven voor de binnen- en buitensportaccommodaties in Oldambt zijn als volgt:

	Reiderland	Scheemda	Winschoten
sportthal	MFC De Hardenberg (44x26x7): € 20/uur geprivatiseerd	Eextahal € 19,50/uur (44x31x7)	Sportthal: € 25,50/uur (42x22x7)
sportzaal		Hamrikhal € 6,50/uur	Spelhal € 12,75 (28x16x7)
gymzaal	Sportthal Drieborg: € 20/uur geprivatiseerd De Akkerschans € 17/uur geprivatiseerd	Gymlokaal: € 3,45/uur MFC Kloosterholt € 4,00/uur	Gymlokaal: € 8,40/uur
buitensport	geprivatiseerd	Tennis/voetbal geprivatiseerd	Voetbalveld: ca € 215/veld Zandkunstgras hockeyveld € 490 korfbalveld natuurgras € 208 Honkbalveld € 250 Tennispark: € 11.908 (SLA RAAK) en € 3.500 (WTC)

3.6.2 Subsidiebeleid

De voormalige gemeente Reiderland heeft een fonds voor Sport en recreatie. In feite een subsidiepotje voor sportstimuleringsactiviteiten. Het gemeentelijke accommodatiefonds is een renteloze lening en eigenlijk geen subsidieregeling (de gemeente betaalt de rente). De beleidsregel accommodatiebeleid Reiderland voorziet in een subsidie aan verenigingen met geprivatiseerde accommodaties. De voormalige gemeente Winschoten had geen structurele subsidieregelingen. Scheemda heeft een jeugdsportsubsidie, een activiteitensubsidie, een compensatiesubsidie (OZB), een vergoeding voor schoolsportdagen en een budget voor algemene sportondersteuning.

De gemeente Oldambt heeft voor het jaar 2010 een compensatieregeling OZB voor welzijn en sport ingesteld. De kosten daarvan bedragen € 66.000 per jaar. Via deze nota moet een besluit vallen over deze regeling in 2011 en volgend.

Reiderland	Scheemda	Winschoten
1. fonds voor Sport en Recreatie: Voor activiteiten die bijdragen aan dwarsverbanden tussen sport en onderwijs, recreatie, welzijn en/of gezondheid. Budget: € 7.845,- 2. Gemeentelijke Accommodatie Fonds Reiderland' Voorziet in een renteloze lening voor verbetering of aanleg van eigen accommodaties. 3. Beleidsregel accommodatiebeleid Reiderland. Basis voor de jaarlijkse subsidie aan verenigingen met geprivatiseerde accommodaties. Budget: € 29.530.	1. Jeugdsportsubsidie. Bijdrage van bedrag per jeugdlid. budget:€ 20.486. 2. Activiteitensubsidie voor sportverenigingen. budget € 151.100 3. Compensatiesubsidie OZB sportverenigingen: 4. Vergoeding sportdagen scholen. budget € 1.200. 5. Sportzaken (alg sportondersteuning) Budget € 28.896.	Geen structurele subsidie. Wel eenmalige subsidie voor activiteiten. In 2009 € 7.344 begroot.

3.7 Sportstimulering

De drie voormalige gemeenten waren alle drie actief in het stimuleren en versterken van de breedtesport. Samen met Huis voor de Sport Groningen wordt invulling gegeven aan de Buurt Onderwijs Sport (BOS) regeling. De gemeenten richten zich hiermee vooral op de jeugd van 6 t/m 18 jaar. De BOS-impuls eindigt op 31-12-2010.

Daarnaast hebben de gemeenten gezamenlijk plan gemaakt voor het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) van het Ministerie van VWS. Ook hierin wordt samengewerkt met het Huis voor de Sport Groningen. Door middel van het inzetten van verschillende beweeginterventies werken de gemeenten aan de doelstellingen van het NASB. De overheid stelt voor de duur van het project (4 jaar) financiële middelen beschikbaar, dit gebeurt door middel van cofinanciering. In de eerste twee jaren van deelname door een gemeente financiert de rijksoverheid 100%. De laatste twee jaren financiert de gemeente 100%.

De doelgroepen die centraal staan binnen het NASB-Oldambt zijn jeugd, ouderen en chronisch zieken. In de gemeentelijke sportstimuleringsprojecten van de afgelopen jaren is via het BOS-project (Buurt-Onderwijs-Sport) vooral de groep 4 tot 19 jarigen bediend. De Stichting Welzijn Oldambt heeft verschillende sportieve activiteiten voor senioren. Er zijn enkele Galm-groepen⁶ actief (bewegingsprogramma voor senioren van 55-64 jaar) en 11 MBvO-groepen (Meer Bewegen voor Ouderen) waarin activiteiten worden aangeboden zoals senioren-gym, volksdansen, pilates/yoga. Het totale aanbod ouderensport is samengebracht in een boekwerkje genaamd: 55+ Beweegwijzer Gemeente Oldambt en is gratis verkrijgbaar in de Bospoort en het gemeentehuis in Winschoten.

⁶ Galm staat voor Groninger Actief Leven Model, het programma is mede ontwikkeld door de Rijksuniversiteit Groningen en inmiddels in het hele land ingevoerd.

4 **Beleid, trends en ontwikkelingen**

4.1 **Beleid**

4.1.1 Landelijk

Tijd voor sport

Miljoenen mensen doen aan sport omdat het leuk is om te doen. Miljoenen anderen genieten van kijken naar sport. Maar sport is en kan meer. Het kabinet streeft de komende jaren naar een sportieve samenleving waaraan iedereen kan deelnemen en waarin waarden en normen als fair play gemeengoed zijn. De afgelopen jaren is de rol van sport verschoven van 'sport als doel' naar 'sport als middel', dat wil zeggen dat sport- en beweegactiviteiten steeds meer worden ingezet om maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

In de nota 'Tijd voor sport', beschrijft het kabinet aan de hand van drie overkoepelende thema's 'Bewegen, Meedoen en Presteren' de hoofdlijnen van het sportbeleid in de periode 2006-2010. Inmiddels is hier een vierde thema aan toegevoegd: Olympische Spelen 2028.

Gezond door sport

In het gewone dagelijkse leven zijn flinke lichamelijke inspanningen vrijwel verdwenen. Bewegingsarmoede en verkeerde voedingspatronen leiden tot gezondheidsproblemen. Sport en bewegen dragen bij aan een actieve en gezonde leefstijl van het individu. Door gericht en gecoördineerd te werken aan sport- en bewegingsstimulering en door op een gezonde en verantwoorde manier te sporten kan aanzienlijke gezondheidswinst worden gerealiseerd.

Het kabinet wil bereiken dat mensen voor hun gezondheid meer gaan sporten en bewegen. Dat de keuze voor een gezonde en actieve leefstijl de logische keuze van de burger zelf wordt. Het kabinet wil daarnaast randvoorwaarden scheppen voor een gezonde sportbeoefening.

Meedoen door sport

Sport is een uitgelezen ontmoetingsplaats voor iedereen. De educatieve waarde van de sport en de lichamelijke opvoeding kan optimaal worden benut voor doeleinden zoals integratie, voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, sociale activering van burgers en bevordering van een gezonde leefstijl. Lokale instellingen en de sportsector kunnen meer doen met de maatschappelijke betekenis van sport op het terrein van waarden en normen en het bestrijden van overlast en vandalisme.

Het kabinet wil bereiken dat meer mensen elkaar ontmoeten via de sport en meedoen aan maatschappelijke activiteiten. Hierbij gaat speciale aandacht uit naar ouderen, allochtone jeugd en mensen met een beperking. Daarnaast wil het kabinet dat mensen zich sportief gedragen en de (spel)regels accepteren.

Sport aan de top

De Nederlandse sportsector zet zich in voor een top tien notering van de beste sportlanden ter wereld. Daarvoor tellen de prestaties op wereldkampioenschappen en (Para-)Olympische Spelen mee. Het kabinet ondersteunt dit en maakt zich sterk voor een goed klimaat voor de topsporter in Nederland.

Het gaat om talentherkenning en -ontwikkeling, het Stipendium voor de topsporter, coaches aan de top, het tegengaan van dopinggebruik en tenslotte de organisatie van topsport-evenementen

en de realisatie van topsportaccommodaties in Nederland. Topsport is ook bij uitstek een element voor Hollandpromotie.

Olympische Spelen

In het Olympisch plan 2028 staat beschreven hoe sportkoepel NOC*NSF van Nederland een sportland op Olympisch niveau wil maken. Allereerst moet hard gewerkt worden aan meer en betere sportaccommodaties en een fittere bevolking. De rijksoverheid steunt het plan. Als het doel bereikt is om in 2016 de sport op Olympisch niveau te hebben, dan zal het kabinet nadenken of Nederland zich kandidaat kan stellen voor de Olympische en Paralympische Spelen van 2028.

Nationaal Actieplan voor Sport en Bewegen

Het Nationaal Actieplan voor Sport en Bewegen is een initiatief van het ministerie van VWS, waarin een impuls wordt gegeven aan het realiseren van beweeginterventies als onderdeel van gemeentelijk gezondheidsbeleid. Het komt onder meer voort uit het landelijk sportbeleid. In het NASB komen de voormalige aandachtsgebieden wijk, school en zorg samen. Met het NASB wil VWS bereiken dat meer burgers kiezen voor een actieve leefstijl. Om burgers op grote schaal tot een actieve leefstijl te verleiden is een omslag nodig: dagelijks bewegen wordt de norm!

Het NASB richt zich op vijf aandachtsgebieden: wijk, zorg, werk, school en sport. Voor alle aandachtsgebieden zijn succesvolle beweeginterventies verzameld. Het NASB wil deze interventies overal in Nederland laten uitvoeren, onder andere ondersteund met advisering, begeleiding en materialen van de 30-minuten-bewegencampagne.

Door middel van het NASB kunnen gemeenten, sportorganisaties, bedrijven en andere maatschappelijke organisaties de gezondheid van “te weinig actieve” burgers stimuleren door hen activiteiten aan te bieden op het gebied van sport, spel, fitness en beweging in het ‘gewone’ dagelijkse leven. Met “te weinig actieve” burgers worden mensen bedoeld die de beweegnorm van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) niet halen.

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) geeft een algemeen advies over bewegen en gezondheid. Opvolgen van deze adviezen levert vooral gezondheidswinst op die in belangrijke mate hart- en vaatandoeningen helpt voorkomen. De NNGB is in 1998 vastgesteld en werd afgeleid van internationale richtlijnen. De norm verschilt per leeftijdsgroep en is vastgesteld op minimaal 5 dagen in de week 30 minuten matig intensief bewegen. De norm richt zich vooral op hart en spieren.

De NNGB per leeftijdsgroep:

1. Jeugd (onder de 18 jaar): dagelijks een uur (dubbel 30 norm = 2 x 30 minuten) matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie).
2. Volwassenen (18-55 jaar): een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op tenminste vijf, maar bij voorkeur alle dagen van de week.
3. 55-plussers: een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op tenminste vijf, maar bij voorkeur alle dagen van de week.

NB. Voor niet-actieven, zonder of met lichamelijke beperking en/of een chronische aandoening, is elke extra hoeveelheid lichaamsbeweging meegenomen.

De NNGB kan worden gezien als een aanbeveling over de minimale hoeveelheid lichaamsbeweging.

Extra lichaamsbeweging heeft, tot een bepaald niveau, extra gezondheidswinst tot gevolg.

Gezond of fit?

Er bestaat een belangrijk verschil tussen het verbeteren van gezondheid en het verbeteren van fitheid. Gezondheidswinst wordt al bereikt met activiteiten met een lage tot matige intensiteit. Wandelen, fietsen, traplopen, tuinieren en dergelijke leveren al een behoorlijke gezondheidswinst op. Echter, om fit te worden, is meer nodig. Dit komt omdat fitheid anders wordt gedefinieerd. Een internationaal gehanteerde definitie van lichamelijke fitheid is "het vermogen om spierarbeid bevredigend uit te voeren". Fitheidverbeteringen zijn niet met matig intensief bewegen te realiseren. Daar moet men meer voor doen. De intensiteit moet omhoog. Hierbij wordt de hartslag als hulpmiddel gebruikt om de fitheid te meten en te verhogen. Als er gesport en/of bewogen wordt, dient de hartslag boven een bepaalde drempel uit te komen. Dan pas zullen lichaamsfuncties fitheidveranderingen laten zien.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Veel van de beleidsthema's komen samen in de Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het motto van de Wmo is meedoen. Dat wil zeggen, dat alle burgers jong of oud, met of zonder beperkingen, autochtoon of allochtoon aan alle facetten van de samenleving moeten kunnen meedoen. Er zijn daarvoor tien prestatievelden benoemd, waarvan drie van belang zijn voor het sportbeleid:

- het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
- het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
- het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

4.1.2 Provinciaal beleid

Sportnotitie Provincie Groningen

De huidige provinciale sportnota 'Mitdoun=Goud' loopt tot eind 2010. De provincie Groningen heeft als vervolg daarop een korte sportnotitie opgesteld. De notitie geeft de rol weer die de provincie wil spelen binnen de sport, welke keuzes men maakt en hoe daar uitvoering aan wordt gegeven.

De provincie ziet een rol voor zichzelf weggelegd op het terrein van sport, hoewel sport geen provinciale kerntaak is. De provincie wil zich inzetten om de provinciale basisinfrastructuur in stand te houden op het gebied van sport, met het accent op het verbinden van partijen binnen en buiten de sport en het bieden van een platform voor de sport.

De provincie wil het sportaanbod in de krimpgebieden, zoals Oldambt, zoveel mogelijk behouden. Daarnaast richt men zich op kwetsbare doelgroepen, zoals gehandicapten.

De rol van de provincie ligt op het vlak van regievoering, coördinatie, het nemen van initiatief of het leggen van verbindingen. Dit alles moet bijdragen aan actieve, gezonde en sociaal sterke inwoners en een aantrekkelijke provincie. Men richt zich met name op sport op bovenlokaal of provinciaal niveau.

De provincie maakt de volgende beleidskeuzes:

- Ondersteunen van een kennis- en dienstencentrum Sport.
Het centrum heeft als doel het bevorderen en verbeteren van de samenwerking en afstemming tussen de vele sport(gerelateerde) organisaties in de stad en provincie, en het uitvoeren van gezamenlijke programma's en projecten ten behoeve van de sport. De provincie vindt het Huis voor de Sport Groningen de aangewezen partner om een faciliterende rol op zich te nemen.

- Faciliteren van regionale initiatieven in krimpgebieden in relatie tot bewegen en gezondheid. Maatwerk is het sleutelwoord om door middel van sport de leefbaarheid te behouden. Niet alles zal behouden kunnen blijven. Daarnaast wil de provincie de gezondheid van inwoners in de krimpgebieden verbeteren door sport en bewegen, omdat deze gebieden gemiddeld slechter scoren qua gezondheid. Er wordt aangesloten bij het Masterplan 'Zorg voor de Toekomst Noord- en Oost-Groningen.'
- Ondersteunen van sport voor mensen met een beperking. Omdat de aantallen op gemeentelijk en regionaal niveau gering zijn en er sprake is van een grote verscheidenheid aan beperkingen, wordt gekozen voor een aanpak op provinciale schaal. De provincie zet in op verbreding van het aanbod door 'organisatorische integratie': het onderbrengen van gehandicapten sport bij een specifieke sportvereniging of de aansluiting bij een reguliere sportvereniging.
- Stimuleren van talentontwikkeling. De provincie blijft talentontwikkeling en –begeleiding van jonge sporters ondersteunen. Hierbij richt de provincie zich, in verband met bezuinigingen, op een aantal specifieke sporttakken: volleybal, basketbal en korfbal. Dit zijn 'bewezen' sporten waarin Groningse sporters het goed doen.
- Ondersteunen en stimuleren van evenementen op het gebied van sport en bewegen. De evenementen dragen bij aan gezondheidsbevordering en sportdeelname. Ook is het een middel voor promotie en marketing. De nadruk ligt op de kernsporten volleybal, basketbal en korfbal. In de krimpgebieden kunnen ook andere sportevenementen gesteund worden. Voor het evenementenbeleid wordt een aparte notitie opgesteld.
- Ondersteunen van het Olympisch Plan van NOC*NSF. Het Olympisch Plan van NOC*NSF is voor de provincie aanleiding en een stimulans voor de sport in Groningen. De provincie wil in samenwerking met de andere twee noordelijke provincies een plan opstellen om aan te sluiten bij de ambitie om de sport in Nederland naar Olympisch niveau te brengen.

4.1.3 Gemeentelijk beleid

Omdat de gemeente Oldambt nog maar sinds 1 januari 2010 bestaat, zijn er weinig relevante beleidsnota's die het hele grondgebied van de gemeente beslaan. Het gezondheidsbeleid heeft wel betrekking op de gehele gemeenten en tevens raakvlakken met sport en bewegen.

Gezondheidsbeleid 2008-2011

De gemeente beschikt over een eigen gezondheidsbeleid. Deze is opgesteld naar aanleiding van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) die per 1 januari 2007 in werking is getreden. Binnen de WMO is een negental prestatievelden opgesteld.

Uit onderzoek van de GGD blijkt dat in het Oldambt relatief weinig jongeren en veel ouderen wonen in vergelijking met de gehele provincie Groningen. De ervaren gezondheid is minder goed. Het Gezondheidsprofiel 2006 van de GGD Groningen benoemt zeven speerpunten: roken, overgewicht, alcohol, seksuele gezondheid, depressie en pesten, eenzaamheid en binnenmilieu. Omwille van financiële en beleidsmatige redenen kiest de gemeente ervoor om zich te richten op drie van de zeven speerpunten: overgewicht, alcohol en seksuele gezondheid. Er wordt ingezet op preventieve activiteiten, gericht op de gezondheidsbevordering van onze jonge inwoners. Met name het speerpunt overgewicht heeft een nauwe relatie met het sportbeleid. Naast advisering over gezonde voeding wordt middels voorlichting en cursussen ingezet op het stimuleren van beweging.

4.2 Trends en ontwikkelingen

Naast beleid van de hogere overheden is er een aantal trends en ontwikkelingen binnen de sportsector zichtbaar. In dit hoofdstuk geven we de belangrijkste sporttrends en -ontwikkelingen weer. Deze specifieke sporttrends zijn ontleend aan de Rapportage Sport van het Ministerie van VWS (2008) en de Sportersmonitor (2006) van het NOC*NSF. Eerst noemen we echter een aantal algemene trends die invloed hebben op de sport- en beweegdeelname.

4.2.1 Algemene trends

Demografische ontwikkelingen

In Nederland is sprake van vergrijzing. Hierdoor ontstaat in Nederland een grote bevolkingsgroep met veel vrije tijd en die deze tijd actief willen besteden. In Oost-Groningen is deze ontwikkeling sterker dan in andere regio's. Daarnaast is er sprake van ontgroening (afname van het aantal inwoners van 0-20 jaar. Samen resulteert dit in een afname van het totaal aantal inwoners. Deze ontwikkelingen hebben consequenties voor het sportaanbod, maar ook de sportbehoefte verandert. Fietsen en wandelen zijn bijvoorbeeld activiteiten die senioren graag ondernemen.

Voor het sportaanbod betekent dit dat er sprake zal zijn van een vermindering van het aantal leden, kader en vrijwilligers bij verenigingen, afname van sportaanbod door het opheffen sportverenigingen en afname van sportaccommodaties. Ook zullen er door de afname van leden én sponsors financiële problemen ontstaan bij sportverenigingen, waardoor er een vicieuze cirkel dreigt te ontstaan.

Gezondheidsontwikkelingen

Het aantal mensen dat in Nederland aan overgewicht of obesitas lijdt, is de laatste decennia sterk gestegen. In 2002 hadden 45% van de mannen en 35% van de vrouwen van 20-59 jaar overgewicht of obesitas. Van deze groep had 10% obesitas. Recentere gegevens duiden erop dat het percentage obesitas nu iets hoger ligt dan 10% (RIVM, CBS). In 2007 had 45% van de Nederlandse bevolking van twintig jaar en ouder matig dan wel ernstig overgewicht: 51% van de mannen en 40% van de vrouwen.

Ook onder de jeugd neemt het percentage dat overgewicht heeft toe. Uit cijfers uit 2004 blijkt dat gemiddeld 14,5% van de 4- tot 16-jarige jongens en 17,5% van de meisjes overgewicht (inclusief obesitas) had. In de periode 2002-2004 had van de 4- tot 16-jarigen gemiddeld 13,5% van de jongens en 16,7% van meisjes overgewicht. Dit is een stijging van 1% bij jongens en een stijging van 0,8% bij meisjes in de leeftijd van 4 tot 16 jaar. Het is een toename over een korte periode en een flinke toename vergeleken met cijfers uit 1980 toen de percentages 3,9% respectievelijk 6,9% waren en sinds 1997 toen deze 9,7% en 13,0% waren.

De regio Oost-Groningen kenmerkt zich door een cumulatie van ongunstige factoren die invloed hebben op de gezondheid, zoals een laag opleidingsniveau, een laag inkomen, een krimpende en verouderde bevolking, afnemend arbeidspotentieel, een toenemend aantal mensen met chronische ziekteaandoeningen die zich op steeds jongere leeftijd openbaren en een ongezonde leefstijl. Ook overgewicht is hier een groot volksgezondheidprobleem en de gezondheidssituatie in deze regio blijft sterk achter bij die van heel Nederland, zowel onder jongeren als onder volwassenen.

In het Oldambt is het percentage mensen met overgewicht 58%, fors hoger dan het landelijk gemiddelde. De problematiek is dermate groot dat alleen met een langdurige inspanning de ontwikkelingen succesvol kunnen worden gekeerd. Interventies om de oorzaken van deze problematiek aan te pakken, zijn dringend gewenst ⁷.

⁷ Prof. dr. S.A. Reijneveld, november 2008, UMCG afdeling sociale geneeskunde

4.2.2 Sporttrends

Sportdeelname stijgt sneller dan verwacht

Het aandeel sporters in de Nederlandse bevolking is gestegen van 61% in 2003 naar 65% in 2007. Die stijging is groter dan verwacht. De helft van de sporters (51%) sport tenminste twee keer per week. Dat geldt ook voor groepen waar voorheen minder aan sport werd gedaan, zoals vrouwen, ouderen en lager opgeleiden. Landelijk zijn vier keer meer ongeorganiseerde sporters als georganiseerde sporters.

Binnen de georganiseerde sport is veldvoetbal de meest beoefende sport. Over het algemeen zit er bij de verenigingssporten weinig groei in ledenaantallen. Voetbal wordt steeds meer een jeugdsport, maar damesvoetbal is een snel groeiende tak. Ook hockey, golf en hardlopen (atletiek) laten een groei zien.

Bij de ongeorganiseerde sport is zwemmen de sport die door de meeste mensen wordt beoefend, gevolgd door fietsen en fitness. Hardlopen is opgeklommen naar de vierde plaats. Er is nog wel sprake van een segmentering binnen de sport: solo- en non-contactsporters blijken voornamelijk vrouw, ouder en hoog opgeleid, terwijl bij de team- en contactsporters mannen, jongeren en lager opgeleiden zijn oververtegenwoordigd.

Verenigingssporters en mannen sporten vaker en meer uren per week dan niet-georganiseerde sporters en vrouwen. Voor niet-georganiseerde sporters lijkt het sporten meer op een snelle activiteit tussen andere activiteiten door ('McSport').

Sport blijft een avond- en weekendactiviteit

69% van de sportdeelname vindt plaats in de avonduren en weekenden, voor het bezoek aan sportwedstrijden is dit zelfs 94%. Het studie- en arbeidsritme dicteert dat de sport en het verenigingsleven pas na 17.00 uur op gang komen. Dat biedt mogelijkheden om tijdens werk- en schooluren leegstaande accommodaties te benutten, bijvoorbeeld voor de samenwerking tussen onderwijs en sport. Een probleem blijft echter het gebrek aan sportvrijwilligers voor begeleiding van activiteiten op werkdagen.

Sporters zoeken de sport over het algemeen dicht bij huis. Driekwart van de sporters (76%) reist in minder dan één kwartier naar zijn of haar sportaccommodatie.

Sporters zijn trouw

Sporters geven blijk van een grote trouwheid aan hun sport. Een derde van de sporters (39%) beoefent nog steeds zijn of haar eerste sport en de meerderheid (84%) van de sporters is de afgelopen vijf jaar niet van sport gewisseld. Het vermeende zapgedrag van de jongere generatie is op basis van de Sportersmonitor niet aan te tonen.

Meedoen is belangrijker dan winnen

Plezierig en gezond bezig zijn houdt meer mensen bezig dan de drang om te winnen. Meer dan de helft van de sporters (60%) sport dan ook niet in wedstrijdverband. Daarnaast is sociaal contact ook één van de drie belangrijkste motieven om te sporten.

Tijdsdruk, fysieke ongemakken en veranderende interesses zijn belangrijke redenen om niet te sporten. Kosten en reisafstanden lijken nauwelijks een rol te spelen bij het stoppen met een bepaalde sport.

Toename van het 'vrije' en commerciële sportaanbod

Specifieke sporten die de laatste jaren aan een opmars bezig zijn, zijn onder andere fitness en aerobics, fietssport/wielrennen, hardlopen en wandelen. Dit zijn allemaal sporten die niet perse in verenigingsverband beoefend hoeven worden.

De trend dat steeds minder sporters lid worden van sportverenigingen zet zich hiermee door. Anno 2007 is 47% van de sporters en 34% van de bevolking lid van een sportvereniging (was in 2003 49% resp. 35%). Deze afname is al sinds het begin van de jaren negentig zichtbaar en zet zich verder voort: mensen kiezen steeds meer voor het individuele en/of ongeorganiseerde

sportaanbod. Hierdoor verliest de georganiseerde sport dus marktaandeel. Het aandeel sporters dat deelneemt aan competities en trainingen stabiliseerde wel.

De verenigingssport heeft met name bij de jeugd een streepje voor. Op middelbare leeftijd is fitness het populairst. Op oudere leeftijd stappen sporters over naar minder blessuregevoelige sporten als wandelen of keren terug naar het eerder beoefende tennis.

De verenigingssport kent niet bij alle sporters een positief imago. De meerderheid van de commerciële en ongebonden sporters is van mening dat verenigingssport te duur is, te veel regels en verplichtingen kent en te veel tijd kost. Ouderen hebben vooral problemen met het prestatieve en agressieve karakter van het (competitieve) verenigingsaanbod.

Door deze ontwikkeling verandert ook de vraag naar sportaccommodaties. Groei zit vooral in het aantal Cruyff Courts en Krajicek playgrounds (vrije trapveldjes en speelpleinen voor de jeugd), routegebonden sport/recreatie en de commerciële sportorganisaties (maneges, sport-scholen, fitnesscentra). Op basis van een professionele, op winst gerichte aanpak bereiken de 2.000 fitnesscentra naar schatting twee miljoen sporters, tegen vijf miljoen verenigingssporters.

Verenigingssport: professionalisering en efficiency

Sportverenigingen spelen naast het bieden van sportactiviteiten een belangrijke rol in het versterken van de sociale cohesie. Toch wordt het lid worden van een sportvereniging soms ervaren als een drempel.

Sportverenigingen lopen vrijwel allemaal aan tegen de kaderproblematiek: er zijn weinig vrijwilligers te vinden voor bestuurs-, begeleidings- en trainingsfuncties. Hierdoor zijn de verenigingen genoodzaakt naar oplossingen te zoeken. Deze vindt men in schaalvergroting (omniverenigingen, één voetbalvereniging per gemeente), maar ook wordt een professionaliseringsslag gemaakt. Steeds vaker worden verenigingsmanagers aangesteld, betaalde krachten die de bestuursfunctie van de vrijwilligers overnemen. Ook trainers zijn steeds vaker betaalde krachten, waarvoor bijvoorbeeld combinatiefunctionarissen aangetrokken worden.

Er ontstaan ook steeds meer multifunctionele accommodaties (MFA). De accommodaties worden zo ingericht dat ze voor meerdere sport-, beweeg- en speeldoeleinden inzetbaar zijn.

Toename van de werkgelegenheid in de sport

In 2006 was de werkgelegenheid bij sportorganisaties 25.100 fte (in 2003: 23.300 fte (+8%)). Daarvan was 11.600 fte werkzaam bij fitnesscentra. Circa 1,5 miljoen mensen doen vrijwilligerswerk binnen de sport. Bij 84% van de sportclubs zijn vrijwilligers actief. In totaal wordt er voor 52.000 fte onbetaald werk in de sport verricht.

De sportopleidingen zitten de laatste jaren duidelijk in de lift, met nieuwe opleidingen en een groeiend aantal studenten op zowel mbo, hbo als universiteit. Een minpunt blijft de vaak geringe omvang van functies in de sport. Het poolen van uren op meerdere scholen of een functie als combinatiefunctionaris (werkzaam bij zowel school als sportvereniging) biedt hier mogelijk uitkomst.

Toename van de omzet in de sport

De omzettoename in de sport komt vooral door de stijging van overheidsuitgaven aan sport. De uitgaven van de totale overheid (gemeente, provincie en rijk) stegen tussen 2003 en 2006 met 14% tot ruim 1 miljard euro. Consumentenbestedingen aan sport daalden van 3,7 miljard in 2003 naar 3,5 miljard euro in 2006. Subsidie en overheidsbijdragen maakten in 2006 11% uit van de inkomsten van sportclubs. Zonder die inkomsten zouden de clubs met een tekort van 80 miljoen euro hebben gedraaid, net als in 2003.

Het gemiddelde fitnesscentrum heeft 955 leden en een omzet van 420.000 euro. De omzet die ze daarmee realiseren doet nauwelijks onder voor die van alle sportverenigingen bij elkaar en biedt werkgelegenheid aan drie maal zoveel betaald personeel.

Alle sportorganisaties samen (incl. het commerciële sportaanbod en het betaald voetbal) behaalden in 2006 een gezamenlijke omzet van 2,9 miljard euro (2003: 2,3 miljard). De omzet van de fitnessbranche (840 miljoen in 2007, 630 miljoen in 2003) is daarin meegeteld.

Toename populariteit sportevenementen

Naast structurele sportdeelname in verenigings- en competitieverband zijn er ook vele afzonderlijke, jaarlijkse sportevenementen waaraan duizenden Nederlanders deelnemen. Voorbeelden zijn de Vierdaagse van Nijmegen, de Dam-tot-Damloop, de Vier Mijl van Groningen en in eigen gemeente de RUN. In recente jaren zijn het vooral de hardloopevenementen die een duidelijke groei doormaken. Veel steden bieden een jaarlijkse marathon aan, waarbij ook kortere afstanden mogelijk zijn.

De wandelvierdaagse voor kinderen is een sportevenement dat landelijk zo'n 250.000 deelnemende kinderen trekt. Hiermee is het het grootste sportevenement van Nederland. Ook de zwemvierdaagse is een groot evenement. Hier doen jaarlijks gemiddeld 75.000 kinderen aan mee volgens de Koninklijke Nederlandse Zwembond.

4.2.3 Zwembadtrends

Aanvullend op de algemene sporttrends signaleren wij voor de zwembaden in de gemeente Oldambt de volgende relevante ontwikkelingen:

- De behoefte aan (reguliere) zwemactiviteiten houdt aan. Recreatief zwemmen, doelgroepen (ouder & kind, aquasportief, et cetera), particuliere zweminstructie en zwembadgebruik door verenigingen blijven actueel. De mate van behoefte aan zwemactiviteiten verandert.
- De vraag naar overdekt 'speelwater' neemt (licht) af door een afnemend aantal jongeren. Recreatief zwemmen in de vorm van banenzwemmen blijft naar verwachting actueel.
- De vraag naar specifieke doelgroepactiviteiten, zoals voor ouderen, neemt toe. Instructiewater wordt daarmee belangrijker (beweegbare bodem, variabele watertemperatuur, et cetera).
- Steeds veranderende eigentijdse activiteiten blijven actueel (aquafit, aquajoggen, quarobics, aquaspinning, aqua thai bo, et cetera). De vraag naar instructiewater hiervoor houdt aan.
- De vraag naar zwemlessen neemt af door een afnemend aantal jongeren. In relatie hiermee valt niet uit te sluiten dat het zwembadgebruik door verenigingen op termijn ook afneemt.
- De vraag naar schoolzwemmen is afhankelijk van gemeentelijk beleid. Eventueel wegvallen van schoolzwemmen zal de bezetting van het zwembad verminderen doordat de vrijgevalen uren onvoldoende renderend kunnen worden ingenomen door andere activiteiten.

Deze opsomming is niet volledig.

4.2.4 Conclusies

De maatschappelijke aandacht voor het belang van sporten en bewegen lijkt effect te hebben: steeds meer mensen nemen deel aan sport. Wel is dit steeds minder vaak in verenigingsverband. Ongeorganiseerd sporten is in trek, zowel zelfstandig als bij commerciële aanbieders, onder meer door de vrijheid die dit biedt. De toenemende sportdeelname heeft ook effect op de werkgelegenheid.

Voor de gemeente is vooral de verschuiving naar ongeorganiseerde en commerciële sporten van belang. Van oudsher is het gemeentelijk sportbeleid gericht op de verenigingssport. Om ook in de toekomst de sportdeelname optimaal te stimuleren, mogen de openbare sportmogelijkheden en de samenwerking met commerciële aanbieders niet vergeten worden.

Daarnaast zal de gemeente moeten inspelen op het belang van vakleerkrachten (bewegingsonderwijs) op basisscholen. Hier zijn mogelijk combinaties te maken met de kaderproblematiek waar veel verenigingen mee kampen.

5 Visie en beleidsvoorstellen

5.1 Visie en uitgangspunten gemeente Oldambt

Zoals aangegeven in de Discussienota sport gemeente Oldambt wordt sport niet alleen ingezet als doel, maar ook als middel voor de bevordering van de actieve leefstijl, leefbaarheid en duurzaamheid. Er wordt ingespeeld op ontwikkelingen in de sport en de samenleving, waarbij de bestaande situatie de basis is voor een geïntegreerd sportbeleid. De gemeente tracht sportbeoefening op hetzelfde niveau te behouden. De visie is gebaseerd op bestaand beleid van de drie voormalige gemeenten waarin het volgende uitgangspunt op het gebied van sportstimulering wordt genoemd:

“Sport en bewegen is toegankelijk en betaalbaar voor de inwoners van de gemeente Oldambt.”

Sport wordt als middel actief ingezet voor sociale cohesie, gezondheid en integratie/participatie. Sport heeft zo een toegevoegde waarde voor de leefbaarheid en kwaliteit van de lokale samenleving, waar voldoende draagvlak en bestaansrecht voor langere tijd gewaarborgd is. Traditionele sporten en organisaties blijven behouden, maar zullen wel efficiënter en effectiever georganiseerd worden. Er zal meer ingezet worden op vernieuwend sportaanbod. Het aanbod en de infrastructuur zal deels centraal en deels decentraal georganiseerd worden. Tevens wordt gezocht naar slimme samenwerking en kruisbestuiving tussen onder andere de sportverenigingen.

De rol van de gemeente is gebaseerd op drie pijlers; Voorwaardenscheppend, actief beweegbeleid stimuleren en een integrale aanpak om leefbaarheid in de dorpen te behouden.

‘Sport en bewegen draagt bij aan een leefbaar Oldambt’

Uit deze visie kan de volgende missie afgeleid worden:

‘Zoveel mogelijk burgers aan het sporten en/of bewegen krijgen en te houden’

Om te komen tot de missie is harmonisatie en rationalisatie (effectiviteit en efficiëntie) noodzakelijk.

Op het gebied van sportstimulering legt de gemeente het accent op de volgende doelstellingen:

1. Sterke sportverenigingen in gemeente Oldambt (sportverenigingen)
 - Sportverenigingen stimuleren tot samenwerking.
 - Sportverenigingen stimuleren om vernieuwend sportaanbod te ontwikkelen en aan te bieden aan de burgers.
 - Sportverenigingen met bestaansrecht helpen gezond te blijven of weer te worden.
2. Niet actieve inwoners aan het bewegen te krijgen en te houden (anders georganiseerd sportaanbod)
 - De bevolking die geen gebruik maakt van de traditionele verenigingsstructuur aanmoedigen in beweging te blijven en/of te komen door bewegen door anders georganiseerd sportaanbod aantrekkelijk te maken.
 - Aanbieden van anders georganiseerd sportaanbod in gemeente Oldambt.
 - Ondersteunen en stimuleren van particuliere en/of commerciële initiatieven die bijdragen aan de vitaliteit van de samenleving.
 - Participeren in het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen en het stimuleren van projecten en activiteiten die het meedoen en een gezonde leefstijl realiseren.

3. Sport en bewegen als middel inzetten om de gezondheid van de burgers te bevorderen (ongeorganiseerde sport)
 - Per kern maatwerk leveren op het gebied van sportstimulering.
 - Bevorderen van integrale aanpak door samenwerking van verschillende beleidsvelden.
4. Jongeren aan het bewegen krijgen en houden (onderwijs)
 - Streven indien de financiën dat mogelijk maken, naar het aanstellen van combinatie-functionarissen in het verlengde van de landelijke regeling.
 - De combinatiefunctionaris in te zetten op de basisscholen en daarmee een kwaliteitsimpuls en uitbreiding te realiseren van het huidige vakonderwijs lichamelijke opvoeding.
 - Door inzet van de combinatiefunctionaris de samenwerking tussen sport en onderwijs te stimuleren voor zowel binnen als buitenschoolse activiteiten.

Om de doelstellingen te kunnen realiseren moet het accommodatieaanbod blijvend worden afgestemd op de vraag. Bovendien vraagt het organisatorisch een grote inspanning om een ruim aanbod van activiteiten voor iedereen te realiseren. De organisatorische infrastructuur dient hierop afgestemd te worden. Gemeente Oldambt kan hierbij zowel een voorwaarde scheppende als ondersteunende rol vervullen. Dit wil zeggen het realiseren en in stand houden van accommodaties en het ondersteunen van activiteiten die tot sportbeoefening leiden. Het gaat dan bijvoorbeeld om activiteiten voor mensen die al sporten en activiteiten voor mensen die langs de kant staan, zoals ouderen en gehandicapten.

Aan de hand van deze visie en de aandachtspunten die uit de inventarisatie naar voren komen (paragraaf 5.2), wordt een aantal scenario's ontwikkeld waarmee de sport- en beweegdeelname in Oldambt versterkt kan worden. De hieruit voortvloeiende voorstellen zullen aan de klankbordgroep worden voorgelegd.

5.2 Aandachtspunten uit inventarisatie

Uit de inventarisatie van het aanbod van huidige sportaccommodaties in de gemeente, ontwikkelingen en sporttrends komt een aantal aandachtspunten naar voren. Deze aandachtspunten vormen samen met de visie de basis voor het opstellen van de drie scenario's.

- Elk dorp eigen voetbalvelden en voetbalvereniging: overcapaciteit en kleine verenigingen
- Ruim aanbod aan overdekt zwembad
- Gevarieerd sportaanbod aanwezig
- Ontgroening: afname jeugdige inwoners
- Vergrijzing: toename inwoners van 65 jaar en ouder
- Hoog percentage inwoners met overgewicht of obesitas
- Sporten steeds vaker ongeorganiseerd en bij commerciële aanbieders
- Sport is een avond- en weekendactiviteit
- Nadruk op gezondheidsaspect sporten: meedoen belangrijker dan winnen
- Verenigingen maken professionaliserings- en efficiëncyslag door kaderproblematiek en teruglopend ledenaantal.
- Complexe organisatie van onderhoud en beheer van de (buiten)sportaccommodaties.
- Geen eenduidige beleid ten aanzien van zelfwerkzaamheid en privatisering.

5.3 Scenario's sportaccommodatie

Op de verenigingsavond van 14 september (zie bijlage 1) is met de verenigingen van gedachten gewisseld over de toekomstige sportinfrastructuur van Oldambt. Daarbij zijn de volgende vier scenario's gepresenteerd.

Scenario 1 Doorgaan op de oude voet.

Hierbij blijven de bestaande voorzieningen zoveel mogelijk in stand en wordt alleen een beperkte opknapbeurt doorgevoerd. (het wel of niet geprivatiseerd zijn van verenigingen speelt hierbij ook een rol). Het is vooral een trendvolgend scenario, waarbij de decentrale voorzieningenstructuur zoveel mogelijk in stand blijft. Het voordeel is een fijnmazig sportaanbod. Daartegenover staat dat de financierbaarheid onzeker is (zowel bij gemeente als verenigingen) en dat de overcapaciteit zal oplopen.

Scenario 2 Samenwerking tussen de verenigingen verbeteren.

In scenario 2 wordt het accent gelegd bij een veel intensievere samenwerking tussen sportaanbieders, waardoor een beter gebruik van accommodaties kan plaatsvinden en de bestuurlijke vrijwilligers beter ingezet kunnen worden. Verenigingen moeten niet proberen elkaars vissen af te vangen (jaarlijkse instroom van jongste jeugd), maar door samenwerking een beter en gevarieerder sportaanbod aan te bieden om daarmee uitstroom (stoppen met sporten) te voorkomen.

Een voorbeeld van scenario 2 is het zogenaamde sportdorpen-model dat in vijf Groningse dorpen als pilotproject wordt toegepast. Het sportdorpenproject is een van de 17 NOC*NSF proeftuinen om een impuls te geven aan vernieuwend en klantgericht sportaanbod. Een van de Groningse dorpen is Bellingwolde. De essentie van het sportdorpenproject is (1) actief bewoners benaderen naar hun sport-/beweegwensen, (2) nieuw sportaanbod aanbieden, (3) het onderbrengen van dit aanbod bij een vereniging of als tijdelijk project en (4) samenwerking tussen verenigingen/instanties bevorderen.

Scenario 3 Combineren van verenigingen en accommodaties:

Binnen de verschillende dorpen worden de verenigingen samengevoegd. Hierdoor ontstaan grotere/sterkere omni-verenigingen, die samen kunnen zorgen voor een gevarieerd aanbod en één voorziening gezamenlijk optimaal in stand kunnen houden. Deze vorm gaat verder dan alleen samenwerken. (bijvoorbeeld voetbal- korfbal- en dartclub op een locatie).

Een voorbeeld van scenario 3 is de mogelijke ontwikkeling van één sterke voetbalclub in Hillegom in plaats van de drie bestaande voetbalverenigingen. Een ander voorbeeld is sportpark Mariënhoeve in Wijk bij Duurstede waar verschillende verenigingen intensief een sportpark benutten onder regie van één centrale stichting die het sportpark exploiteert.

Scenario 4 Centraliseren:

Binnen de gemeente wordt een beperkt aantal voorzieningen aangelegd en in stand gehouden waar sprake is van een groot aanbod. Het aantal locaties zal afnemen en de overblijvende locaties zullen intensiever worden gebruikt. Qua efficiency is dat een voordeel, maar de gemiddelde reisafstand wordt groter.

Een voorbeeld van scenario 4 is het initiatief van de gemeente Appingedam en Delfzijl om één gezamenlijk zwembad te exploiteren. Een ander voorbeeld is Maastricht. De gemeente heeft er voor gekozen om het aantal sportparken terug te brengen. De bestaande sportparken hadden teveel overcapaciteit met kleinere verenigingen en oudere kleed- en clubgebouwen. Maastricht wil het aantal locaties terugbrengen met een intensiever gebruik van de overblijvende locaties, een betere kwaliteit van de sportparken en meer samenwerking tussen verenigingen onderling en met andere instanties (buitenschoolse opvang, welzijn, bedrijven et cetera).

In zes groepen is over de scenario's van gedachten gewisseld. De bevinden geven we hier verkort weer (zie bijlage 1 voor verslag).

groep 1	idee samenwerken verder bespreken/uitwerken (scenario 2)
groep 2	voorkeur scenario 3 (combineren), maar scenario 2 ook perspectief
groep 3	iedere optie heeft iets bruikbaar, zoeken naar combinaties is haast onvermijdelijk
groep 4	ieder scenario heeft voor- en nadelen, maar scenario 2 en 3 positiever dan 1 en 4
groep 5	scenario 1 minst slechte scenario. Scenario 4 wijst men af voor de kleine dorpen. Scenario 2 ook aantrekkelijk maar emoties kunnen wel nadrukkelijk drempel zijn voor samenwerking.
groep 6	Scenario 1 geen optie. Voorkeur combinatie van scenario 2 en 3.

Op basis van de verenigingsavond zijn de reacties van de verenigingen als volgt samen te vatten:

- bewustzijn dat niets doen geen optie is;
- zelfstandigheid (van verenigingen) wordt belangrijk gevonden;
- emoties kunnen drempel zijn voor samenwerking;
- positie kleine dorpen (algemeen behoud sportaanbod ook daar);
- in het algemeen een voorkeur voor scenario 2 en 3, waarbij rekening houdend met de voorkeur voor behouden van zelfstandigheid, scenario 2 de meeste instemming heeft.

Relatie met woon- en leefbaarheidsplan

De gemeente Oldambt werkt mee aan het opstellen en uitvoeren van een Leefbaarheidsplan Oost-Groningen. Het Leefbaarheidsplan is gericht op de gevolgen van krimp voor eigen woningbezit, voorzieningen, kwaliteit van de leefomgeving en moet daarvoor oplossingen bieden. Verbetering van de leefomgeving en voorkoming van leegstand en verloedering staat voorop. De beleidsvoorstellen uit de sportnota voor sportaccommodaties zullen we inbrengen in het Leefbaarheidsplan. Met buurgemeenten overleggen we over de accommodaties die in gebruik de gemeentegrenzen overschrijden.

5.4 Voorstellen sportbeleid

5.4.1 Buitensport en binnensport

Voorstel 1 Uitbreiding sportdorpen

De verenigingen hebben een voorkeur voor meer samenwerking. We stellen voor het Groninger Sportdorpen project in de gemeente verder uit te breiden. Daarmee bevorderen we de sportdeelname, we stimuleren verenigingen tot vernieuwing van hun sportaanbod en we stimuleren samenwerking van verschillende verenigingen en andere instanties.

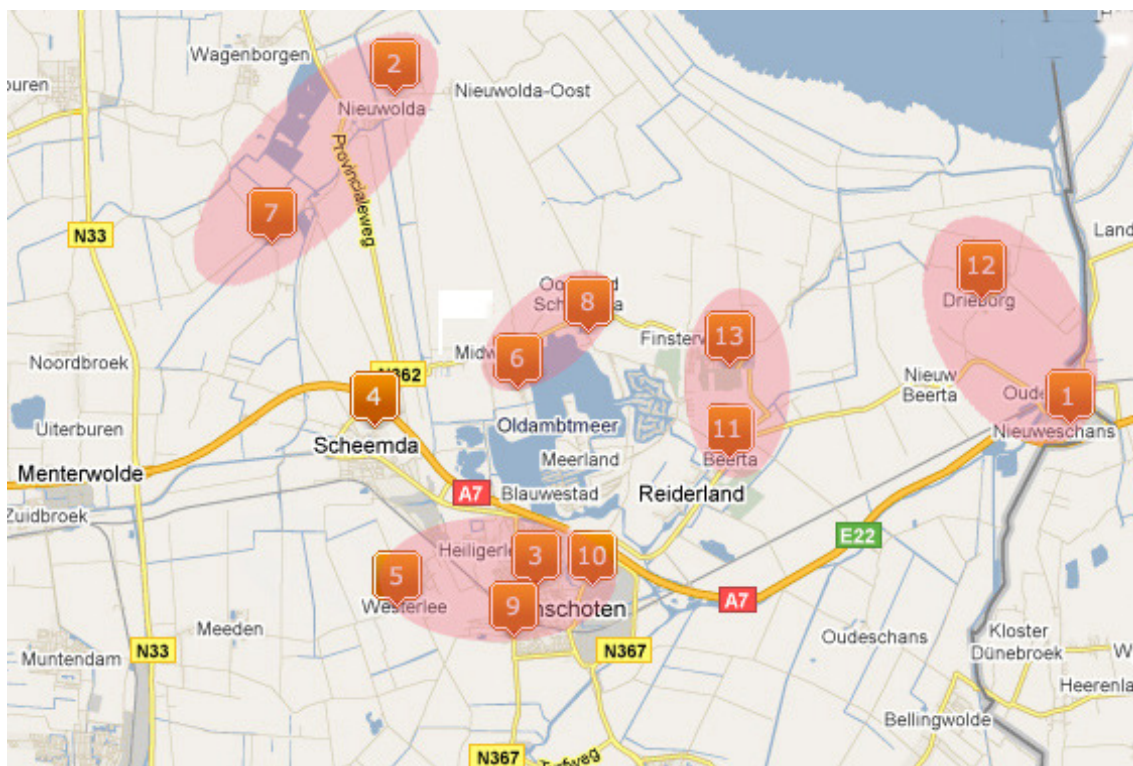
Voorstel 2 Geen gemeentelijke bijdrage voor overcapaciteit velden

De huidige overcapaciteit aan velden wil de gemeente niet laten voortbestaan. De gemeente zal overcapaciteit verminderen. Verenigingen die de wens hebben velden boven de norm te behouden, zullen de lasten zelf moeten dragen (geen exploitatievergoeding). De gemeente zal een en ander in overleg doen met verenigingen en ook rekening houden met voorstel 3.

Voorstel 3 Verminderen buitensportaccommodaties

De gemeente is zich bewust van de wens tot behoud van de aanwezige sportparken. Toch wil de gemeente de komende jaren een begin maken met het verminderen van locaties en bepaalde buitensportaccommodaties te concentreren. De gemeente heeft nog geen enkel standpunt over de toekomstige locaties van accommodaties, maar onderbespeling, terugloop in jeugd en vermindering van gemeentelijke inkomsten, dwingt ons het aantal locaties te verminderen. Naast een bedreiging kan concentratie ook een kans zijn op een betere accommodatie en een sterkere vereniging. De volgende figuur is richtinggevend/verkenkend.

Verkenning van mogelijkheden tot concentratie buitensport

	Plaats	Sportparken	Vereniging(en)
1	Bad Nieuweschan	Nieuweschan	v.v. Nieuweschan
2	Nieuwolda	Sportpark De Boskamp	v.v. Nieuwolda
3	Heiligerlee	Sportpark De Hoogte	v.v. Heiligerlee
4	Scheemda	Sportpark D'Oosterd	SC Scheemda / Korulos
5	Westerlee	Sportpark Koerperlaand	v.v. Westerlee
6	Midwolda	Sportpark Midwolda	MOVV Midwolda
7	Nieuw Scheemda	Sportpark Oldambt	v.v. Oldambster Boys
8	Oostwold	Sportpark Oostwold	VVS Oostwold
9	Winschoten	Sportpark Sint Vitusholt	BATO Winschoten / Korwi Winschoten HCW Hockeyclub Winschoten
10	Winschoten	Stadspark Winschoten	WVV Winschoten / Atletiekvereniging Aquilo WHSC Winschoter Honk- en Softbalclub
11	Beerta	A. v.d. Laan	THOS Beerta
12	Drieborg	Drieborg	SV Drieborg
13	Finsterwolde	De Hardenberg	BNC Finsterwolde

Naast de sportparken heeft de gemeente ook tien landijsbanen. De kosten daarvan zijn circa € 80.000 op jaarbasis. Bij de herstructurering buitensport zullen ook de ijsbanen en tennisaccommodaties betrokken worden.

De gemeente Oldambt kent 20⁸ binnensportaccommodaties (zie hoofdstuk 3). Door de spreiding is het gebruik weinig efficiënt.

Voorstel 4 Verminderen binnensportaccommodaties

De gemeente wil vergelijkbaar met de buitensport naar minder, maar kwalitatief betere binnensportaccommodaties in de toekomst. De nieuwe brede school aan de rand van het Oldambtmeer tussen Midwolda en Oostwold is daarvan een voorbeeld. Oorspronkelijk was in het ontwerp een gymnastieklokaal opgenomen, maar het gebouw krijgt nu een grotere sporthal en dus

⁸ Nu nog 21, maar na relatie van de nieuwe sporthal ter vervanging van 2 gymzalen is het aantal binnensportaccommodaties 20 (waaronder ook private accommodaties).

meer gebruiksmogelijkheden voor het onderwijs, maar vooral voor de verenigingen. De gymnastieklokalen in Oostwold en Midwolda worden hierna opgeheven. Het nieuwe gebouw betekent voor de verenigingen een stap voorwaarts. De grotere reistijd wordt als nadeel gezien, maar de verenigingen zien duidelijk meer voordelen dan nadelen (zie Nieuwsbrief 3/voorjaar 2010).

De Estafette

Wat vindt OSV Oostwold van de Brede school?

Ik sta zeer positief tegenover de Brede School. Zeker met het oog op de sportvoorzieningen gaan we er flink op vooruit. Op dit moment hebben we een kleine sportzaal en zijn de voorzieningen niet optimaal. Het ontwerp voor de nieuwe sporthal zien er goed uit, qua afmetingen gaan we er bijvoorbeeld al op vooruit. Ook zijn er goede voorzieningen aanwezig.

Ook biedt deze nieuwe sportzaal een andere mogelijkheid met zich mee. De gymnastiekverenigingen OSV Oostwold en MSV Midwolda zijn in gesprek om de krachten te bundelen en als één vereni-

IN IEDER NUMMER VAN DEZE NIEUWSBRIEF WORDEN TWEE MENSEN UIT OOSTWOLD EN MIDWOLDA AAN HET WOORD GELATEN MET DEZELFDE FUNCTIE. DIT KEER TWEE PENNINGMEESTERS VAN DE GYMNASTIEK VERENIGINGEN.

ging verder te gaan. Het is namelijk niet makkelijk om je als kleine verenigen staande te houden. Samen is de kans groter om het hoofd boven water te houden. Op deze manier staan beide verenigen sterker en zijn ze voorbereid op de toekomst. Daarnaast zijn er ook meer mogelijkheden en voorzieningen in de nieuwe sportzaal voor andere verenigingen, zoals de voetbalverenigingen. Zij kunnen in de winter ook in deze sportzaal trainen.

Behalve de reisafstand die groter wordt, zie ik alleen maar voordelen voor deze nieuwe sporthal. Het is een mooie stap voorwaarts.

Wat vindt MSV Midwolda van de Brede School?

Wij zien het als een vooruitgang voor beide dorpen. De Brede School zal voor

meer mogelijkheden zorgen. Op dit moment zijn de sportverenigingen gevestigd in een oude sportzaal. De school krijgt een nieuwe sporthal met goede voorzieningen. Dit zorgt ook voor nieuwe kansen voor onze sportvereniging. Misschien komt er in de toekomst wel een breder aanbod van sport doordat we als vereniging hierop kunnen inspringen.

Ook zijn we momenteel in gesprek of er mogelijkheden zijn om de gymvereniging MSV Midwolda samen te laten gaan met OSV Oostwold. Aangezien we in dezelfde sporthal onze lessen gaan verzorgen. Hierdoor vorm je samen één sterke gymvereniging en zijn er meer kansen voor de toekomst.

Aandachtspunt:

De voorgaande voorstellen dienen verder uitgewerkt te worden (vervolgtraject uitgevoerd door een extern bureau). Uitgangspunt hierbij is dat iedere sportvereniging waardevol is en een belangrijke rol speelt in de samenleving. De inzet zal dan ook zijn deze zo veel mogelijk te behouden door waar gewenst allerlei vormen van samenwerking te onderzoeken en te realiseren. De kosten van de verschillende accommodaties, het aantal leden dat gebruikt maakt van een accommodatie e.d. zullen onderdeel uitmaken van dit vervolgtraject. Daarnaast zal beschikbare expertise ten aanzien van dit onderwerp bij bijvoorbeeld de KNVB (Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond) hierbij een rol gaan spelen.

5.4.2 Ontwikkeling zwembaden

Het huidige aanbod van drie zwembaden komt tegemoet aan een substantiële behoefte. Het bezoek aan de zwembaden blijft echter achter ten opzichte van soortgelijke zwembaden in vergelijkbare gemeenten. Voor openluchtbad De Ringberg is dat acceptabel, omdat de hoeveelheid openlucht zwemwater beperkt is en efficiënt wordt gebruikt. Voor de overdekte zwembaden is dit echter omgekeerd. Een ruim aanbod betreft dus specifiek overdekt zwemwater in de gemeente.

Een ruim aanbod aan overdekt zwemwater kan worden verantwoord door een verwachte bezoekenname in de toekomst of de beleidskeuze van gewenst beschikbaar overdekt zwemwater in de directe omgeving van inwoners. Het eerste is vermoedelijk niet van toepassing: het toekomstige lagere inwonertal van Oldambt levert bij gelijkblijvend zwembadenbeleid geen bezoekvermeerderende effecten op voor de zwembaden. Het tweede -overdekte zwembaden in de directe omgeving van inwoners- is aanvaardbaar, maar heeft consequenties voor de begroting.

De gemeentelijke kosten voor de zwembaden van Oldambt zijn vergelijkbaar met die van soortgelijke gemeenten. Dat neemt niet weg dat de huidige kosten van jaarlijks bijna € 700.000,- zwaar op de gemeentelijke begroting rusten. Het op de huidige voet handhaven van deze voor-

zieningen zal de kosten voor de zwembaden niet doen verminderen. Integendeel, eventuele noodzakelijke vernieuwingen en innovaties, voor het tegemoetkomen aan de veranderende behoeften van potentiële bezoekers, zullen de kosten juist doen toenemen.

Het valt niet uit te sluiten dat de zwembadexploitaties zich lenen voor substantiële exploitatieverbetering, waarmee de gemeentelijke kosten voor de zwembaden kunnen afnemen. Een exploitatiedoorlichting geeft hierover uitsluitsel. Het vervallen van het schoolzwemmen resulteert in een substantiële kostenbesparing. De gemeente subsidieert dit schoolzwemmen momenteel voor € 21.000,- per jaar. Het wegvallen van het schoolzwemmen dringt de maatschappelijke functie van het zwembad echter fors terug. De consequentie is ook dat de zwemvaardigheid van verschillende kinderen, vooral in meer landelijk gelegen gebieden, zal teruglopen.

Een minder aantrekkelijk alternatief voor het terugdringen van zwembadkosten is het beëindigen van (de exploitatiebijdrage voor) een zwembad. De eerste principiële keuze betreft een besluit over het beëindigen van enerzijds een overdekt zwembad (waardoor aanbod vervalt van zwemlessen, verenigingzwemmen, et cetera) dan wel anderzijds het openluchtbad (waardoor dagrecreatie vervalt). Overblijvende zwembadlocaties en -activiteiten, (her)ontwikkelingmogelijkheden en financiële consequenties dienen in tweede instantie te worden beoordeeld. Een eventuele besparing bestaat echter niet uit de huidige jaarlijkse kosten voor de zwembaden. Naar verwachtingen lopen er bij een beëindigde zwembadexploitatie nog verschillende kosten door, bijvoorbeeld als gevolg van eerder aangegane langdurende financiële verplichtingen.

Voorstel 5 Zwemonderwijs behouden

De gemeente is voorstander van het behoud van het zwemonderwijs (instandhoudingskosten € 21.000/jaar).

Voorstel 6 De exploitatie van zwembadaccommodaties verbeteren

De gemeente wil het aanbod zwemaccommodaties efficiënter maken. De kosten van de huidige drie zwembaden zijn te hoog.

Het streven is om op termijn een bezuiniging te realiseren van € 100.000 tot € 200.000 op de huidige (zwembaden)exploitatie. Op voorhand kunnen we aangeven dat vervangende nieuwbouw daarbij geen optie zal zijn. Vervangende nieuwbouw zal tot veel hogere lasten leiden. Bezuinigen op de bestaande baden (in bedrijfsvoering en/of door verminderen aanbod) is realistischer.

Feit is dat afzonderlijk beheer van drie dicht bij elkaar gelegen zwembaden zelden efficiënt is. Het ligt voor de hand om oriëntaties te doen op een versterkte samenwerking tussen de zwembaden. Deze samenwerking kan bestaan uit afspraken over gezamenlijke marktwerking, gezamenlijk inkopen en het delen van kennis en geschikte werkmethoden. De samenwerking kan echter ook bestaan uit alternatief beheer, waarbij de exploitatieopdracht van drie zwembaden binnen één organisatie wordt gebracht en beheer en exploitatie risicodragend aan de markt worden overgelaten. Daartussen liggen uiteenlopende andere beheermodellen. Met een hogere mate van samenwerking en potenties van kostenbesparing.

Concrete mogelijkheden liggen daarbij op het vlak van te behalen voordelen uit:

- De btw-regelgeving. Het geven van gelegenheid tot sportbeoefening is namelijk belast met 6% terwijl alle inkoop-btw (19%) wordt terugbetaald door de Belastingdienst. Met het fiscale voordeel beoogt de wetgever het sporten te bevorderen. Dit geldt voor binnensportaccommodaties zoals zwembaden maar ook voor sporthallen en gymnastiekzalen en onder voorwaarden ook voor de exploitatie van buitensportaccommodaties. (bron: Belastingnieuws PWC juli 2010)
- Inkoopbesparing door aan te sluiten bij gemeentelijke contracten op het gebied van energie (gas en electra), telecom (vast- en eventueel mobiele telefonie), kantoorartikelen (o.a. voordelig papiercontract), meubilair, copiers en catering (foodproducten) (bron: afdeling inkoop gemeente Oldambt)

Bovengenoemd alternatief beheer kan ervoor zorgen dat het huidige zwembadenaanbod voor de toekomst wordt zeker gesteld. Natuurlijk dienen hierbij de beheervoorwaarden over openstelling, tarieven, onderhoud en door (een) exploitant(en) te leveren prestaties transparant en dwingend te worden geformuleerd, zodat de inwoners van de gemeente Oldambt tegen aanvaardbare voorwaarden kunnen blijven zwemmen.

Voorstel 6.1 Zwembad de Watertoren in 2012 drie zomermaanden sluiten en het personeel bij zwembad de Ringberg inzetten.

5.4.3 Stimulering sport- en bewegen

Het accent bij sportstimulering ligt bij inwoners die niet of nog niet voldoende bewegen. De groep jeugd of ouderen is op voorhand niet de primaire doelgroep van het sportbeleid. Van de basisschooljeugd in Nederland sport circa 80% tot 90%. En er zijn senioren die actief tennissen, in de tuin werken of wandelen. We willen de drempel voor inwoners die niet voldoende bewegen verlagen. Tegelijk willen we bij de verenigingen de uitstroom beperken. De overgang naar de middelbare school is een moment van uitval, de overgang van voortgezet onderwijs naar werk en/of studie. Maar ook onvoldoende rekening houden met consumentenwensen, te weinig investeren in sporttechnische begeleiding of activiteiten en sfeer naast het sporten kunnen er toe leiden dat inwoners afhaken.

Voorstel 7 Aanstellen combinatiefunctionarissen (zie ook voorstel 8)

De *'Impuls brede scholen, sport en cultuur'* steunt gemeenten die een combinatiefunctionaris willen aanstellen. Met *De Impuls brede scholen, sport en cultuur* worden vier doelstellingen nastreeft:

- het uitbreiden van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs ;
- het versterken van ca. 10% van de sportverenigingen met oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk;
- het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen;
- het bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het onder jongeren stimuleren van actieve kunstbeoefening.

De impuls voor de 4e (en laatste) trance start in 2011. Deelname aan de landelijke regeling combinatiefuncties is een goede kans om enerzijds o.a. jongeren aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden en anderzijds sportverenigingen te versterken. Tevens kunnen sportaccommodaties hiermee efficiënter worden bezet. Met de mogelijkheid om in 2011 combinatiefunctionarissen in te voeren, kan de samenhang tussen sport, onderwijs en cultuur een forse impuls krijgen. Deelname aan de regeling vraagt echter een substantiële bijdrage van de gemeente. De gemeente dient vanaf 2012 structureel € 156.000,- te financieren (de totale jaarlijkse kosten zijn € 260.000, waarvan € 104.000 door het rijk worden vergoed). Met deze middelen worden in totaal 5,2 (formatieplaatsen/fte) voor combinatiefunctionarissen gecreëerd. Van de 5.2 fte's zal +/- 10% ingezet worden ten behoeve van de cultuur componet.

De aanstelling kan plaatsvinden via het Huis voor de Sport en een nog nader te bepalen kunst- en cultuur instelling.

Van de € 156.000 is € 70.000 dekking gevonden op de gemeentebegroting door ombuigingen bij onderwijs, gezondheidszorg, kunst en cultuur en culturele en recreatieve activiteiten.

De Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen (SOOOG) en de Vereniging Christelijk Onderwijs Oost-Groningen (VCO Oost-Groningen) erkennen de toegevoegde waarden van de combinatiefunctionarissen en zijn bereid voor 1/3 deel, zijnde € 52.000, bij te dragen. Dit garandeert tevens dat de combinatiefunctionaris wordt ingezet op zo veel mogelijke basisscholen en niet alleen op de brede scholen. Resteert nog een bedrag van € 34.000 (€ 156.000 - € 70.000 - 52.000); het voorstel is om dit te dekken vanuit de sportbegroting.

Voorstel 8 Afwegingsnotitie sportstimulering

Gelet op de omvang van de kosten van invoering van de combinatiefunctionaris (en de voorgestelde uitbreiding van het project sportdorpen) wil de gemeente de initiatieven en voorstellen voor sportstimulering integraal afwegen. De gemeente zal een overzicht opstellen van de lopende initiatieven in de gemeente Oldambt, de kosten (en de looptijd) voor de gemeente, een korte beschrijving van het project en vooral de opbrengsten bij voorkeur in termen van structurele sportdeelname. Daarbij zullen we ook aandacht besteden aan de effecten van de inzet van combinatiefunctionarissen op basis van ervaringen in andere gemeenten.

5.4.4 Tarieven- en subsidiebeleid

In de gemeente Oldambt zijn tot dusverre de sportsubsidies en tarieven voor gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties nog niet geharmoniseerd. De tarieven van de voormalige gemeenten Reiderland, Scheemda en Winschoten zijn aangehouden, in afwachting van een harmonisatie. Een harmonisatie van de subsidies en tarieven is een uitgangspunt dat wettelijk wordt opgelegd (wet ARHI). Doorgaan op de oude voet is hoe dan ook geen optie en aanpassing van de tarieven is onontkoombaar.

De tarieven voor de binnensportaccommodaties in Oldambt zijn als volgt:

	Reiderland	Scheemda	Winschoten
sporthal	MFC De Hardenberg (44x26x7): € 20/uur geprivatiseerd	Eextahal € 19,50/uur (44x31x7)	Sporthal: 25,50/uur (42x22x7)
sportzaal		Hamrikhal € 6,50/uur	Spelhal 12,75 (28x16x7)
gymzaal	Sporthal Drieborg: € 20/uur geprivatiseerd De Akkerschans € 17/uur geprivatiseerd	Gymlokaal: € 3,45/uur MFC Kloosterholt € 4,00/uur	Gymlokaal: € 8,40/uur
buitensport	geprivatiseerd	Tennis/voetbal geprivatiseerd	Voetbalveld: ca € 215/veld Zandkunstgras hockeyveld € 490 korfbalveld natuurgas € 208 Honkbalveld € 250 Tennispark: € 11.908 (SLA RAAK) en € 3.500 (WTC)

In Reiderland is de binnensport geprivatiseerd. MSB De Hardenberg hanteert een tarief voor verenigingen van € 20/uur (in het weekeinde € 22). De gemeente heeft geen bemoeienis met de hal. Alleen voor het onderwijsgebruik ontvangt MSB een vergoeding.

In Scheemda zijn de tarieven afgeleid van het tarief van de Eextahal. Als we de tarieven in Scheemda en Winschoten omrekenen per 100 m2, dan ontstaat het volgende beeld:

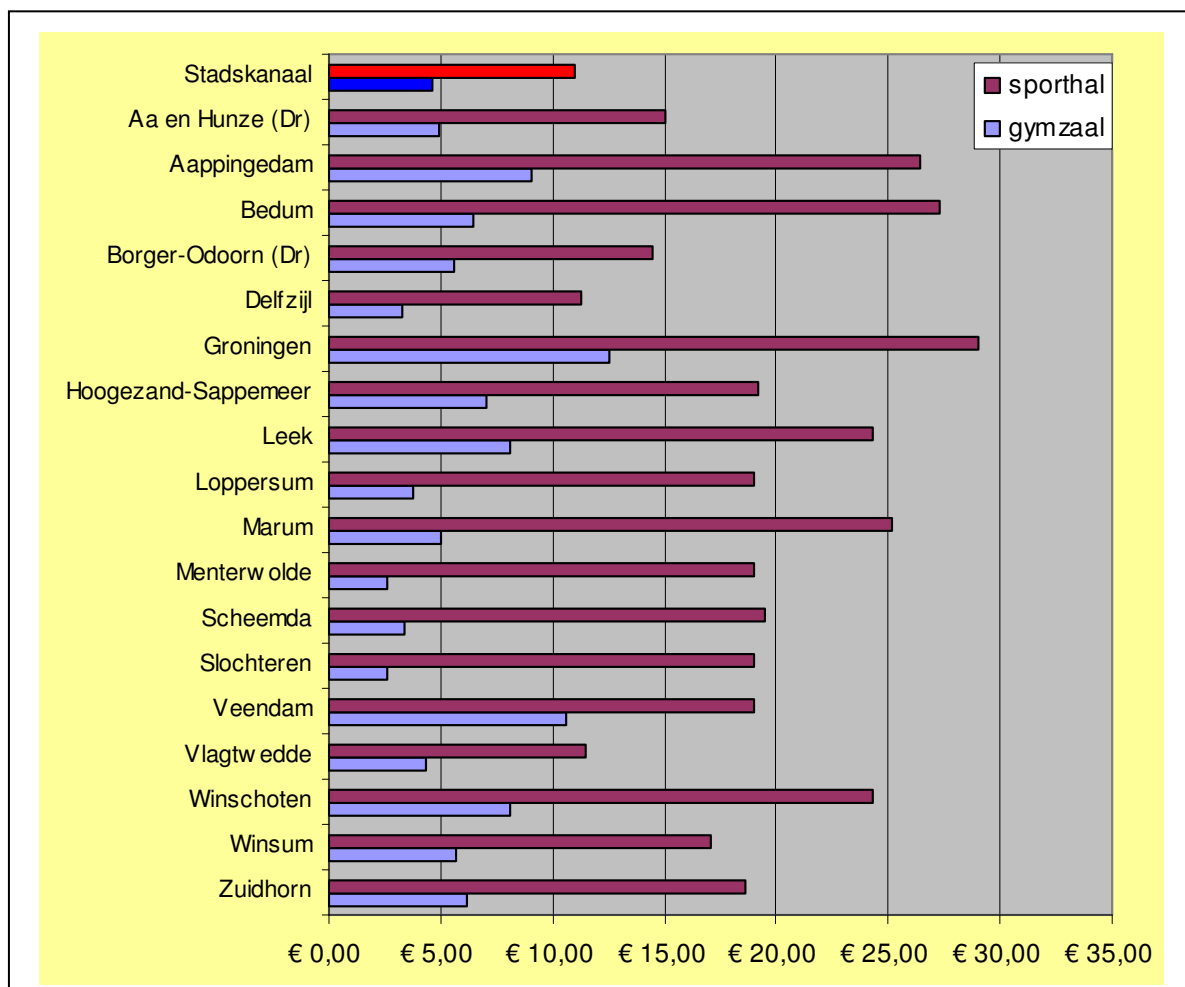
	tarief	tarief per 100 m2
Scheemda		
Eextahal	€ 19,50	€ 1,43
Hamrikhal	€ 6,50	€ 1,43
gymlokalen	€ 3,45	€ 1,37
MFC Kloosterholt	€ 4,00	€ 1,43
Winschoten		
sporthal	€ 25,50	€ 2,76
spelhal	€ 12,75	€ 2,85
gymlokalen	€ 8,40	€ 3,33

Tarieven in de regio

In een afstudeerscriptie uit 2007 voor de gemeente Stadskanaal (Marloes Burger juni 2007) is een inventarisatie gemaakt van de tarieven tussen de Groningse gemeenten (inclusief een enkele buurgemeente uit Drenthe). Het tarief voor de huur van een gymnastieklokaal varieert in de regio van € 2,60 tot € 12,50 (zie afbeelding). Het gemiddelde ligt op € 5,92 (2006). Rekening houdend met een indexering van circa 10% over de laatste 4 jaar zal het tarief € 6,50 bedragen. In Winschoten ligt het tarief daar boven (€ 8,40) en in Scheemda eronder (€ 3,45 tot € 4,00).

De verenigingstarieven voor een sporthal variëren (in 2006/2007) van € 11,01 in Stadskanaal tot € 28,75 per uur in Groningen stad. Gemiddeld was het tarief voor een sporthal in de provincie € 19,46 en met indexering € 21,40. Het tarief van de Eextahal is € 19,50 en dus lager dan het regiogemiddelde. De sporthal in Winschoten ligt met € 25,50 weer boven het gemiddelde.

Huurtarief sporthal en gymlokalen voor regelmatig verenigingsgebruik (2007)

Voorstel 9 Tarief sporthallen naar € 25,00.

Voor de door de gemeente geëxploiteerde sporthallen is het voorstel uit te gaan van een tarief van € 25,00 per uur (verenigingsgebruik) voor een 22 meter bij 42 meter sporthal. Dat is een fractie onder het huidige tarief in de sporthal van Winschoten. De tarieven voor sporthallen in de provincie Groningen behoren tot de laagste van Nederland. In het westen is een tarief van € 30 tot € 50 per uur gangbaar. Bij een tarief van € 25,00 is onze ervaring op basis van kengetallen dat de gemeente een indirecte subsidie versterkt van circa 90%. Omdat sporthallen verschillende afmetingen kunnen hebben, worden het tarief per sporthal aangepast op basis van de netto zaaloppervlakte (sporthal en sportzaaltarief is € 2,76 per 100 m²). De verhoging zal in 2 jaar tijd gefaseerd worden ingevoerd. Daarna zal het tarief jaarlijks geïndexeerd worden. Het huurtarief zal niet via subsidies worden gecompenseerd. Bij een aantal accommodaties zijn er contracten afgesloten met beheerders. De intentie is deze pachtcontracten aan te passen voor wat betreft de huurtarieven.

Voorstel 10. Tarief gymnastieklokalen naar € 6,00.

De huidige tarieven voor de gymlokalen zijn in Scheemda extreem laag (€ 3,45/€ 4,-). Ook bij gymzalen is de indirecte subsidie zeer groot en geldt net als bij sporthallen dat de tarieven in de provincie Groningen tot de laagste van Nederland behoren. Voor gymlokalen stellen we ook voor uit te gaan van een tarief dat ligt tussen het tarief van Winschoten (€ 8,40 per gymlokaal) en Scheemda. De huidige baten zijn momenteel € 51.000 waarvan € 20.000 uit Winschoten. De tariefsaanpassing zal alleen doorwerken naar het verenigingsgebruik (niet het onderwijsgebruik). De aanpassing zal in 2 jaar tijd gefaseerd worden ingevoerd. Het huurtarief zal niet via subsidies worden gecompenseerd. Als sprake is van pachtcontracten met beheerders, dan is de intentie om deze pachtcontracten aan te passen voor wat betreft de huurtarieven.

Tabel Uurtarieven gymlokalen en sporthallen verenigingsgebruik

	Zuid-Holland	Utrecht regio	Limburg	Groningen
Gymzaal	€ 10 - € 16	€ 7,80 - € 17,10	€ 5 - € 12	€ 3 - € 12,50
Gemiddeld	€ 12	€ 10	€ 8	€ 6,5
Sporthal	€ 32 - € 50	€ 21 - € 68	€ 16 - € 35	€ 12 - € 27
Gemiddeld	€ 40	€ 42	€ 22	€ 21,50

bron: Grontmij

Voorstel 11 Privatisering doorzetten en verminderen accommodaties

Door het verschillend beleid in de drie voormalige gemeenten zijn er diverse accommodaties geprivatiseerd. De gemeente wil deze privatisering doorzetten. Vanuit een meerderheid van geprivatiseerde verenigingen is ook de wens geuit om de huidige status te behouden en om niet te deprivatiseren. Er zijn ook verschillen in exploitatiebijdragen en afspraken over de rolverdeling (wie doet wat). Deze dienen in de nabije toekomst met elkaar in harmonie gebracht te worden zodat er duidelijkheid ontstaat voor de gebruiker en voor de gemeente zelf. Tegelijk willen we daarbij betrekken een vermindering van accommodaties (voorstel 3, 4 en 6).

5.4.5 Subsidiebeleid

Overzicht huidige subsidies

Reiderland	Scheemda	Winschoten
1. fonds voor Sport en Recreatie: Voor activiteiten die bijdragen aan dwarsverbanden tussen sport en onderwijs, recreatie, welzijn en/of gezondheid. Budget: € 7.845,- 2. Gemeentelijke Accommodatie Fonds Reiderland' Voorziet in een renteloze lening voor verbetering of aanleg van eigen accommodaties. 3. Beleidsregel accommodatiebeleid Reiderland. Basis voor de jaarlijkse subsidie aan verenigingen met geprivatiseerde accommodaties. Budget: € 29.530.	1. Jeugdsportsubsidie. Bijdrage van bedrag per jeugdlid. budget:€ 20.486. 2. Activiteitsubsidie voor sportverenigingen. budget € 151.100 3. Compensatiesubsidie OZB sportverenigingen: € 66.000 4. Vergoeding sportdagen scholen. budget € 1200. 5. Sportzaken (alg sportondersteuning) Budget € 28.896.	Geen structurele subsidie. Wel eenmalige subsidie voor activiteiten. In 2009 € 7.344 begroot.

Voorstel 12 Eén nieuwe sportstimuleringsregeling en subsidie sportzaken afschaffen
Reiderland, Scheemda en Winschoten kenden alle drie een regeling (Winschoten niet structureel) voor stimulering van sportactiviteiten. Het voorstel is om deze drie regelingen samen te voegen tot één nieuwe sportstimuleringsregeling. De invulling van deze regeling (wat beoogt de regeling en welk budget is in de toekomst beschikbaar) zal nader worden uitgewerkt, in afstemming met voorstel 8 (afwegingsnotitie sportstimulering). De subsidie sportzaken zullen we beëindigen.

Voorstel 13 Regeling Gemeentelijk Accommodatiefonds Reiderland aanpassen
De regeling Gemeentelijk Accommodatiefonds Reiderland dient aangepast te worden zodat er een fonds (met renteloze lening mogelijkheid) voor de gehele gemeente Oldambt ontstaat. Een dergelijk fonds past bij verdere privatisering en kan behulpzaam zijn om sportverenigingen in staat te stellen groot onderhoud te financieren.

Voorstel 14 Subsidie samenwerking in plaats van jeugdsportsubsidie

De voormalige gemeente Scheemda kende een jeugdsportsubsidie. Een subsidie is bestuurskundig beschouwd een instrument om een concreet beleidsdoel te verwezenlijken. Die relatie is bij een jeugdledensubsidie minder duidelijk. Jeugdledensubsidies dragen niet rechtstreeks bij aan het verwezenlijken van een doelstelling. De relatie tussen input (subsidie) en output/outcome (gebruik en effect) is ver te zoeken. De subsidie verdwijnt rechtstreeks in de verenigingsbegroting. Natuurlijk ondernemen verenigingen zeer nuttige dingen voor jeugdsport. Dat ontkent niemand, maar bestuurskundig is er veel op aan te merken.

Er zijn gemeenten die de jeugdledensubsidie aanhouden (in stand houden) als een vorm van waarderingssubsidie. Er zijn ook gemeenten die het afschaffen en het budget beschikbaar stellen voor concrete beleidsdoelen. In Oldambt willen we dat verenigingen meer gaan samenwerken en we willen op termijn naar minder sportaccommodaties. We stellen voor het budget jeugdledensubsidie af te schaffen en een subsidieregeling in te stellen om samenwerking en/of fusies van verenigingen te stimuleren.

Voorstel 15 Schoolsportdagen voor de gehele gemeente

De subsidie voor schoolsportdagen is in Scheemda beperkt. Gelet op het belang van schoolsport zouden we de regeling voor geheel Oldambt willen invoeren met een budget van € 4.000/jaar (was € 1.200).

Voorstel 16 OZB-compensatiesubsidie behouden

De gemeenten Scheemda en Reiderland kenden verschillende compensatieregelingen voor OZB ten behoeve van diverse instellingen. In Winschoten was zo'n regeling niet aanwezig. De gemeente heeft er voor gekozen om alle instellingen voor welzijn en sport te compenseren. De Compensatieregeling OZB welzijn en sport is op 26 mei 2010 door de gemeenteraad vastgesteld. Inmiddels is de OZB-compensatiesubsidie in de begroting opgenomen (€ 66.000).

5.4.6 Financiële paragraaf en mogelijkheden bezuinigingen

		eenmalige kosten	structurele bezuiniging	
			min	max
1	uitbreiding project Groninger Sport Dorpen		-€ 22.000	-€ 22.000
2/3	buitensport verminderen accommodaties en efficiency	€ 20.000	€ 50.000	€ 100.000
4	verminderen binnensportaccommodaties	€ 15.000	€ 50.000	€ 100.000
5	zwemonderwijs handhaven (huidige kosten € 21.000 per jaar)		€ 0	€ 0
6	efficiëncy zwembadaccommodaties verbeteren Watertoren 3 zomermaanden sluiten in 2012		€ 100.000	€ 200.000
6.1			pm	pm
7	combinatiefunctionarissen aanstellen (extra dekking)		-€ 34.000	-€ 34.000
8	afwegingsnotitie sportstimulering			
9	tariefsverhoging sporthallen		€ 0	€ 15.000
10	tariefsaanpassing gymlokalen		€ 0	€ 0
11	Privatiseren doorzetten en verminderen accommodaties		pm	pm
12	één nieuwe sportstimuleringsregeling (budgetneutraal)		€ 0	€ 0
	subsidie sportzaken afschaffen		€ 29.000	€ 29.000
13	Regeling Gemeentelijk Accommodatiefonds Reiderland aanpassen		pm	pm
14	Jeugdsportsubsidie afschaffen en nieuwe subsidie samenwerking		€ 0	€ 0
15	Schoolsportdagen voor de gehele gemeente		-€ 2.800	-€ 2.800
16	OZB-compensatiesubsidie behouden (huidige kosten € 66.000 p.jr)		€ 0	€ 0
resultaat voorstel 1-16		€ 35.000	€ 170.200	€ 385.200
resultaat voorstellen exclusief 1, 7 en 16		€ 35.000	€ 292.200	€ 507.200

Een bezuiniging van € 500.000 zoals genoemd in de Perspectiefnota 2011 (te onderzoeken) is naar onze mening niet mogelijk, waarbij de gemeente de doelen van het sportbeleid gestand doet. Een vermindering op termijn van de netto lasten met circa € 292.200 tot € 507.200 achten we technisch haalbaar, maar dan zonder uitbreiding van de sportstimuleringsactiviteiten (geen combinatiefunctionarissen en geen uitbreiding sportdorpen) en met afschaffing van de OZB-compensatieregeling (€ 66.000). Het moge duidelijk zijn dat deze bezuiniging nooit gerealiseerd kan worden bij voortbestaan van alle bestaande sportaccommodaties. Wanneer men wel de uitbreiding van sportstimulering opneemt en de OZB-compensatieregeling handhaaft zal de bezuiniging tussen de € 170.200 en € 385.200 liggen. Deze bandbreedte is afhankelijk van de mate van herstructurering van accommodaties.

Bijlage 1

Bijeenkomst sportverenigingen 14 september 2010

Verslag bijeenkomst sportverenigingen 14 september te Scheemda

Aanwezig:

24 sportverenigingen (zie presentielijst)

Berend Rubing:	voorzitter
Bard Boon:	wethouder sport gemeente Oldambt
Jochem Knol:	Grontmij
Mark Mulder:	Huis voor de Sport
Mariska Zwartsenberg:	Huis voor de Sport
Rob Panneman:	Huis voor de Sport
Alex van der Heide:	Beleidsadviseur Sport gemeente Oldambt

Opening van de avond:

Om 20.00 uur opent de voorzitter de avond met een welkomstwoord en geeft een toelichting op het thema van de avond 'Sportbeleid 2011 en verder'.

Tevens komt de start van het proces (waarvoor 3 bijeenkomsten zijn gehouden in de toen nog bestaande 3 gemeenten) en de rol van de 'discussienota sport in Oldambt (november 2009)' kort aan de orde. Na een korte voorstelronde van de aanwezige 'achter de tafel' geeft hij het woord aan Bard Boon.

Toelichting knelpunten door sportwethouder Bard Boon:

Uitgangspunt: "Hoe het sportvoorzieningsniveau op peil te houden bij een forse krimp van de budgetten".

Realiteit is dat er in de gemeente Oldambt +/- 130 verenigingen actief zijn en dat er vanuit de 'oude gemeenten' zeer verschillende tarieven bestaan voor de huur van sportaccommodaties. Daarnaast zijn er verenigingen in de ene voormalige gemeente volledig geprivatiseerd en een zelfde vereniging in een andere voormalige gemeente weer niet.

Ook zijn er aanmerkelijke verschillen in soorten en hoogtes van de verschillende sportsubsidies. Al met al een onwenselijke situatie die het noodzakelijk maakt voor de gemeente Oldambt deze verschillen tegen het licht te houden en te harmoniseren.

Een andere realiteit is dat er in de gemeente Oldambt +/- 3 miljoen begroot is voor het sportbeleid (optelsom van de 3 voormalige gemeenten) en dat er een opdracht ligt om te onderzoeken of het haalbaar is om 500.000,- op de sportbegroting te bezuinigen. Dat is ongeveer 20% van het budget voor sportvoorzieningen (waaronder zwembaden), activiteiten en subsidies..

Een mogelijk vraagstuk daarbij is: welke verenigingen functioneren goed en hebben bestaansrecht en welke verenigingen functioneren onvoldoende (hebben bijvoorbeeld erg weinig leden) en kunnen met grote moeite het hoofd boven water houden. Als er gekozen wordt voor het in standhouden van de 'gezonde' verenigingen hoe dan te handelen met de verenigingen die minder goed gaan.

De wethouder doet dan ook een oproep aan de aanwezigen om mee te denken en een rol te spelen bij de beantwoording van de vraag: "Hoe nu verder".

Hij wijst er vervolgens op dat het college de mening van de sportverenigingen belangrijk vindt en deze opvattingen mee wil nemen in het verdere besluitvormingsproces.

Vervolgens krijgt Jochem Knol (Grontmij) het woord. Hij geeft een korte toelichting op de quiz die op het programma staat. Hij verzoekt een ieder te gaan staan. Bij een foutief antwoord mag men gaan zitten. De laatste overgeblevene ontvangt een aardig aandenken.

De vragen (het juiste antwoord is onderstreept):

1. Wat is de snelst groeiende sport van Nederland?: golf of damesvoetbal.
2. Zijn er in Parijs meer of minder voetbalverenigingen dan 50?: meer of minder
3. Ligt het zwembadbezoek (De Hardenberg, De Ringberg en De Watertoren) in de gemeente Oldambt boven of onder het landelijke gemiddelde?: boven of onder
4. Gaat de voorkeur in de manier van sporten van senioren uit van teamsporten of meer uit naar solo- en duosporten?: teamsporten of solo- duosporten

5. Kost het onderhoud van een natuurgras voetbalveld de beheerder meer of minder dan € 3000,- per jaar?: meer (namelijk rond € 7000) of minder
6. In welke gemeente in de provincie Groningen zijn de tarieven voor de huur voor Sport-hallen en Gymlokalen voor regelmatig verenigingsgebruik het hoogst?: Groningen of voormalige gemeente Winschoten
7. Hoeveel leden kent de kleinste sportbond van Nederland?: Wie het dichtst bij het goede aantal zit heeft gewonnen. 48 leden (Nederlandse Racquetball Associatie)

Na de 1^e vraag kan ongeveer de helft van de aanwezige weer plaats nemen. Vervolgens loopt het aantal juiste antwoorden steeds verder terug totdat na vraag 7 uiteindelijk 1 winnaar overblijft die een presentje krijgt aangeboden.

Na een koffiepauze worden de aanwezigen uitgenodigd mee te denken en op de stoel van de wethouder plaats te nemen om aan de hand van stellingen een mening te vormen. Uitgangspunt is dat het algemene beeld is dat er een bezuinigingsopdracht ligt die trouwens niet uniek is voor de gemeente Oldambt maar ook een landelijk beeld vertoond. Welke keuzes moeten er gemaakt worden: ineens fors bezuinigen of de kaasschaafmethode gebruiken.

De verschillende modellen (of scenario's) worden gepresenteerd en toegelicht. Na groepjes gevormd te hebben worden de aanwezigen uitgenodigd aan de hand van de volgende stellingen mee te denken:

Stellingen:

1. Doorgaan op de oude voet.
Hierbij blijven de bestaande voorzieningen zoveel mogelijk in stand en wordt alleen een beperkte opknapbeurt doorgevoerd. (het wel of niet geprivatiseerd zijn van verenigingen speelt hierbij ook een rol)
2. Samenwerking tussen de verenigingen verbeteren.
Streven naar intensieve samenwerking, waardoor een beter gebruik van accommodaties kan plaatsvinden en de bestuurlijke vrijwilligers beter ingezet kunnen worden. Hoe gezamenlijk sterker te worden. (voor- en nadelen van wisselende trainings locaties spelen hierbij b.v. een rol)
3. Combineren van verenigingen en accommodaties:
Binnen de verschillende dorpen worden de verenigingen samengevoegd. Hierdoor ontstaan omni-verenigingen, die samen kunnen zorgen voor een gevarieerd aanbod en één voorziening gezamenlijk optimaal in stand kunnen houden. Deze vorm gaat verder dan alleen samenwerken. (bijvoorbeeld voetbal- korfbal- en dartclub op een locatie)
4. Centraliseren:
Binnen de gemeente wordt een beperkt aantal voorzieningen aangelegd en in stand gehouden waar sprake is van een groot aanbod. Het aantal verenigingen zal hierbij fors afnemen. Deze vorm gaat nog weer een stap verder en is financieel gezien aantrekkelijk.

Na nog een koffieronde gaan de werkgroepen van 21.10 tot 22.00 uur aan het werk en volgt vervolgens een terugkoppeling.

Terugkoppeling:

Groep 1.

- Deze groep stelt voor van iedere vereniging de financiële situatie te beoordelen en te bekijken welke vereniging wel en welke niet kan overleven bij stopzetting van de subsidie.
- Vervolgens per tak van sport (b.v. gymnastiek- zwem- volleybal- voetbalvereniging enz.) een bijeenkomst organiseren waarin een mogelijke samenwerking tussen de clubs onderling aan de orde komt. (b.v. alle zwemverenigingen naar 1 zwembad)

- Wanneer dit niet tot samenwerking leidt kan er gekozen worden voor een bijeenkomst voor alle verenigingen die op één specifieke locatie sporten (b.v. die gebruik maken van de Hardenberg) en te bekijken of er samenwerkingsvormen mogelijk zijn.
- Nadat de uitkomsten van de samenwerkingsvormen bekend zijn wordt vervolgens voorgesteld het subsidieplafond te berekenen/vast te stellen en dit naar behoefte uit te splitsen naar de verenigingen.
- Men is voorstander van het behouden van de bestaande ijsbanen in de verschillende dorpen.
- Voorts vraagt men zich af waarom er bij de senioren elftallen van de KNVB geen vorm van samenwerking gerealiseerd kan worden.

Groep 2.

- De voorkeur bij deze groep gaat uit naar stelling 3 (Combineren van verenigingen en accommodaties / binnen de dorpen de verenigingen samenvoegen). Daarbij zullen niet altijd accommodaties samengevoegd kunnen worden. Wel ziet men mogelijkheden om b.v. rond een voetbalveld combinaties van verschillende sporten te maken. Ook kan overwogen worden nieuwbouw te plegen waar optimaal gecombineerd kan worden. Wel zal er sprake moeten zijn van maatwerk aangezien het cultuurverschil in de dorpen groot is.
- Als nadeel ziet men de sportieve leegloop van een dorp wanneer er in een ander dorp gesport gaat worden op een combinatie-complex. Dit kan het bestaansrecht van een dorp aantasten. Daarnaast kunnen praktische zaken problemen gaan geven (b.v. wie is sleutelbewaarder, wie regelt de financiën).
- Stelling 1. (doorgaan op de oude voet) vindt men eigenlijk geen optie gezien de te verwachten bezuinigingen.
- Stelling 2. (samenwerking tussen de verenigingen verbeteren) biedt mogelijkheden én voordelen (b.v. delen van bestuurlijke kennis, gezamenlijk acties houden en sponsors benaderen) maar kan ook zorgen voor extra reistijd voor ouders die kinderen moeten halen en brengen bij locaties buiten het eigen dorp (hoge drempel).
- Stelling 4. (centraliseren) ziet deze groep niet zitten en is er unaniem op tegen. De kinderen moeten veel reizen van en naar de sportlocatie en de jeugdsport verdwijnt uit de dorpen.

Als uitgangspunt hanteert deze groep dat de jeugd moet kunnen blijven sporten. Bij voorkeur in het eigen dorp aangezien er al sprake is van leegloop van de dorpen en daarnaast de vergrijzing van de bevolking een feit is.

Groep 3.

- Deze groep heeft alle opties tegen het licht gehouden en komt tot de conclusie dat van iedere optie wel iets bruikbaar is. Voor hen is duidelijk dat niet alle voorzieningen in stand gehouden kunnen worden.
- Verenigingen met kleine leden aantallen zijn in hun ogen niet levensvatbaar. Daar staat tegenover dat een vereniging met een groot aantal leden dat wel is.
- Het zoeken naar combinaties is daarom haast onvermijdelijk.
- Het bieden van maatwerk vindt men van groot belang.

Groep 4.

Deze groep kiest voor een mix van alle 4 stellingen. Iedere stelling heeft zijn voor- en nadelen.

- Stelling 1. (doorgaan op oude voet) vindt men een korte termijn oplossing waardoor kleine verenigingen nog wel in leven gehouden worden. De problemen worden echter hiermee enkel vooruit geschoven en bieden op de lange termijn geen oplossing.
- Stelling 2. (samenwerking tussen de verenigingen verbeteren) heeft een lichte voorkeur. De activiteiten blijven in het dorp wat de leefbaarheid ten goede komt. Een combinatie tussen een voetbalclub en een ijsbaanvereniging biedt mogelijkheden ook t.a.v. gezamenlijk gebruik van de kantine. De inkoop kan gezamenlijk en de kosten kunnen worden gedeeld.
Bij sporthallen en gymzalen ziet men geen financiële voordelen omdat men van mening is dat die al optimaal roostertechisch bezet zijn.
Het samenvoegen van clubs kan nog wel problemen geven omdat het ambitie niveau kan verschillen.

- Stelling 3. (combineren van verenigingen en accommodaties / binnen de dorpen de verenigingen samenvoegen) biedt voordelen op het bestuurlijke vlak (levert geen bezuiniging op), het onderhoud kan efficiënter uitgevoerd worden en de kosten kunnen gedeeld worden. Als nadeel ziet men dat de leden meer zullen moeten reizen en dat er daardoor ledenverlies kan optreden. Maar ook dat door het intensievere gebruik van de accommodatie weer meer kosten gemaakt moeten worden voor onderhoud.
Voorts is men van mening dat:
 - dorpen goed samen kunnen gaan met buurtdorpen maar dat een samenwerking tussen een dorp en Winschoten niet wenselijk is.
 - dat de levensvatbaarheid van een vereniging qua ledenaantal een reële vraag is. (maar waar de grens trekken ?)
 - wanneer verenigingen kiezen voor een verregaande samenwerking of een fusie dat deze worden beloond met een stimulerings subsidie. Andere subsidies kunnen dan worden afgeschaft.
- Stelling 4 (centralisatie) lijkt mooi maar zal kostbaar in uitvoering zijn.

Wethouder Bard Boon benadrukt bij dit laatste punt dat centraliseren zeker ook een serieuze mogelijkheid is. Door nu te zaaien kan er later geoogst worden.
Of: nu investeren en op termijn besparingen realiseren.

Groep 5.

- Stelling 1. (doorgaan op oude voet) ziet men als minst slechte scenario. Nadeel is wel dat door een gebrek aan vrijwilligers problemen kunnen ontstaan.
- Stelling 2. (samenwerking tussen de verenigingen verbeteren) vindt men ook een aantrekkelijk scenario waarbij samenwerking de voorkeur krijgt boven fuseren. Bij een fusie verliest men immers de eigen identiteit. Men ziet wel problemen in de grote cultuurverschillen die er zijn. Met name de haat-liefde verhouding in de voetbal wereld zit diep.
- Stelling 3. (combineren van verenigingen en accommodaties / binnen de dorpen de verenigingen samenvoegen) ziet men bij sporthallen en gymzalen geen financiële winst omdat men van mening is dat die al in veel gevallen optimaal roostertechisch zijn bezet.
Het combineren van accommodaties is wel optimaal mogelijk wanneer er gebruik gemaakt kan worden van een nieuw te bouwen voorziening waar meerdere verenigingen gebruik van kunnen maken (maatwerk).
- Stelling 4 (centralisatie) wijst men voor de kleine dorpen af.

In het algemeen is men van mening dat verenigingen die een grote mate van samenwerkingsbereidheid tonen beloond dienen te worden met een stimulerings subsidie.

Groep 6.

- Stelling 1. (doorgaan op oude voet) ziet een meerderheid van de groep als geen optie. De grote verenigingen overleven, de armlastige krijgen het nog moeilijker.
- Stelling 2. (samenwerking tussen de verenigingen verbeteren) heeft het voordeel dat verenigingen ongewijzigd kunnen blijven bestaan als zelfstandige vereniging. De accommodatie(s) worden daarnaast efficiënter gebruikt en kennis kan uitgewisseld worden. Het nadeel is echter dat er meer gereisd moet worden (b.v. bij jeugdvoetbal) en dat kleine clubs t.z.t. op zullen gaan in grote verenigingen. Een groot financieel voordeel ziet men niet bij deze optie.
- Stelling 3. (combineren van verenigingen en accommodaties / binnen de dorpen de verenigingen samenvoegen) zou binnen kleine kernen goed kunnen werken. De accommodaties kunnen daardoor ook efficiënt gebruikt worden. Als nadeel wordt het delen van de kantine inkomsten gezien.
Combineren is ook niet mogelijk wanneer er geen geschikte (of een slechte) accommodatie aanwezig is. De gemeente zou in die gevallen moeten investeren in het aanpassen van accommodaties om combinaties mogelijk te maken.
- Stelling 4 (centralisatie) ziet men als mogelijkheid in de grotere kernen waarbij gestreeft wordt naar het behoud van identiteit (voorbeeld Karding: meer verenigingen op een complex). Bij centralisatie echter de dorpen ontzien i.v.m. de af te leggen kilometers.

In het algemeen is men van mening dat:

- verschillende opties te weinig bieden voor de kleinere kernen
- een keuze afhankelijk is van wat passend is in dat specifieke gebied
- de voorkeur gaat dan ook uit naar een combinatie van stelling 2 en 3.
- bij samenwerking tussen verenigingen (of b.v. scholen) is men voorstander van een financiële tegemoetkoming / bonus voor deze verenigingen.

Als afsluiting van de avond dankt wethouder Bard Boon alle aanwezigen hartelijk voor hun inzet en daagt een ieder uit verder na te denken over vormen van mogelijke samenwerking en deze te mailen aan de beleidsadviseur sport Alex van der Heide. (alex.vanderheide@gemeente-oldambt.nl)

Het verslag dat van deze avond gemaakt zal worden wordt opgenomen in de uiteindelijke sportnota die iedere sportvereniging in ieder geval per post zal ontvangen.

Afhankelijk van het verdere proces zal nog onderzocht worden of er een extra avond wordt georganiseerd voor alle verenigingen. Hiervan zullen de aanwezigen op de hoogte worden gehouden.

Om 22.15 uur wenst hij een ieder wel thuis en sluit de avond af.

Bijeenkomst sportverenigingen 14 september 2010
Plaats: Esborg te Scheemda
Aanwezig 24 verenigingen / 45 personen

Presentielijst:

IJsvereniging Beerta	J. Berghuis S. Huizing 3 ^e persoon
Voetbalvereniging BNC	J.H. Pijt H. Carolus H. Renken
Volleybalclub Beerta	W. Zimmerman F. Kragt
IJsvereniging Finsterwolde	H. Hofman B. Lingbeek
Basketbalvereniging Mill Wings	E. Mulder H. Dost
Duikvereniging Marlijn	J. Woudstra
Sportvereniging DSB	G. Loorbach B. Stubbe
Voetbalvereniging BATO	K. Jans R. Wageman A. Gils
Tennisvereniging TIOD	W. Kruit
Voetbalver. Nieuweschans	H. Klaassens
Sportvereniging Drieborg	J. Bakker
Zaalvoetbalver. WMC	A. Dik
Sport vereniging THOS	M. Doornbos A. Huft-Hut
Gymnastiekvereniging MSV	M.P. Giskes C. Boven
Tennisclub De Kannoniers	A. Koster H. Arends
Gymver. Kwiek Olympiados	R. von Armeln A. Sportel
Wandelclub SV Bovenburen	L. Tuikler J. Uildriks-Stenberg
Voetbalvereniging WVV	R. Franzen P. van Dam
Gymnastiekvereniging BATO	H. Smit W. Edens
Atletiekvereniging Aquilo	E. Hinten R. Boers
Tennisclub Ready	I. Kolk J. Aaten
Korfbalvereniging KORWI	E. de Vries R. Bouma
Sportvereniging Groen-Wit	R. van Heuvelen H. de Jonge
Rolschaatsver. EWK Molenstad	E. Bartelds

Bijlage 2

Samenvatting reacties op de sportnota

Samenvatting reacties op de sportnota met cursief vermeld de verwerking er van.

Inloopavond 20 januari.

- Vermelding van specifiek aanbod ouderensport mogelijkheden wordt gemist. *Zie aanvulling pagina 21 onderaan.*
- Vermelding dat de combinatiefunctionaris op alle scholen wordt ingezet en niet alleen bij de bredescholen wordt gemist. *Zie aanvulling pagina 37 onderaan voorstel 7.*
- Het exacte financiële plaatje van sportaccommodaties wordt gemist (kosten per gymzaal, sporthal, buitensportaccommodatie enz.). *Zie aanvulling onder Aandachtspunt op pagina 35.*
- Leden aantal van sportverenigingen worden niet duidelijk gemaakt (wanneer heeft een vereniging nog bestaansrecht?). *Zie aanvulling onder Aandachtspunt op pagina 35.*
- Verenigingen willen ook in de toekomst meepraten over het te voeren beleid. Door het formeren van een denktank (max. 10 verenigingen) zal dit vorm gaan krijgen. *Geen aanpassingen in de sportnota: Klankbordgroep is geformeerd. Volgende versie van de sportnota zal met hen besproken worden.*

Extra avond 7 voetbalclubs 1 februari:

- De kosten per sportcomplex worden gemist. Hierdoor kan er niet meegedacht worden over mogelijke bezuinigingen. *Zie aanvulling onder Aandachtspunt op pagina 35.*
- De capaciteit berekening van de velden is niet duidelijk genoeg, blijft een moment opname. *Geen aanpassing in de sportnota: berekening is inderdaad een indicatie zie pagina 14.*
- Centralisatie van sportaccommodaties zal het aantal jeugdleden verminderen doordat de reisafstand te groot wordt. *Geen aanpassing in de sportnota. Kan inderdaad een negatief neveneffect zijn. Centralisatie kan echter ook een accommodatie met betere voorzieningen opleveren en daarmee weer sterkere verenigingen. Opmerking wordt meegenomen in vervolgtraject voorstel 3 op pagina 33 en verder.*
- Deprivatisering wordt afgewezen. Men is uiterst content met de huidige status. *Zie aanpassing voorstel 11 pagina 41.*

Ontvangen e-mails afgelopen weken:

Aquilo:

- *Is van mening dat de RUN en de enige grote atletiekvereniging (Aquilo) niet voldoende aan bod komen in de nota. Zie aanvulling: inhoudsopgave, pagina 16 onderaan, aanvulling pagina 29 bij sportevenementen.*
- *De sport accommodaties in de dorpen onevenredig veel aandacht krijgen in de nota. Geen aanpassing in de sportnota. Correcte constatering aangezien juist in de omliggende kleine woonkernen sprake is van versnipperde en minder efficiënte sportaccommodaties.*
- *Het ledenaantal van de meeste sportverenigingen wordt gemist. Zie aanvulling onder Aandachtspunt op pagina 35.*
- *Er wordt geen relatie gelegd met de huidige aantallen gebruikers en leden die gebruik maken van de accommodatie. Zie aanvulling onder Aandachtspunt op pagina 35.*
- *De voorkeur gaat uit naar het concentreren van multifunctionele sportaccommodaties en niet naar behoud van versnipperde en minder efficiënte sportvelden en andere sportaccommodaties. Geen aanpassing in de sportnota. Opmerking sluit aan bij voorstel 1, 3 en 4 op pagina 33 en verder.*

- Zijn voorstander van verdergaande samenwerking tussen verenigingen onderling, het onderwijs, sportscholen en fysiotherapeuten. *Geen aanpassing in de sportnota. Opmerking sluit aan bij voorstellen 1 en 3 op pagina 33 en verder.*
- Zijn voorstander van een stimuleringssubsidie bij samenwerking. *Geen aanpassing: zie voorstel 12 pagina 41.*

Sv Oldambt:

- De Hamrikhal staat op blz. 10 onder gymzalen. Dit is onjuist en dient verplaatst te worden naar de kolom sporthal/zaal. Het is een sportzaal (wel 7 meter hoog maar qua oppervlakte tussen gymzaal en sporthal in). Op pag. 38 dient ook Hamrikhal te staan en niet Hamriksportzaal. *Is aangepast op pagina 10, 20 en 38.*
- Sv Oldambt functioneert al als een sportdorpenproject (omnivereniging) zoals elders in de provincie wordt vormgegeven door NOC*NSF en men wil graag hierin mee participeren. *Geen aanpassing in de sportnota: wordt mee genomen als aandachtspunt bij de uitwerking van voorstel 1 en 3 op pagina 33.*
- Doordat de bezettingsgraad van sportlessen in dorpen lager ligt dan in grotere woonkernen rekening houden bij het vaststellen van de huurtarieven met name in deze kleine dorpen. *Geen aanpassing in de sportnota: wordt als aandachtspunt meegenomen en speelt een rol bij het uitwerken van voorstel 3 en 4 op pagina 33 en verder.*
- Herkennen zich niet in de stelling “door spreiding van de binnensportaccommodaties is het gebruik weinig efficiënt”. Van maandag t/m vrijdag is de Hamrikhal in gebruik van 8.30 uur tot 22.00 uur (volgeboekt). *Geen aanpassing in de sportnota. Opmerking wordt meegenomen in vervolgtraject: voorstel 4 pagina 34 en verder.*
- Over verdergaande samenwerking met andere verenigingen is men positief. De voorkeur gaat uit naar samenwerking met Nieuw Scheemda. *Geen aanpassing in de sportnota. Sluit aan bij voorstel 14 op pagina 42.*
- Sluiting van de Hamrikhal wijst men af. *Geen aanpassing in de sportnota. Opmerking wordt meegenomen in vervolgtraject: voorstel 4 pagina 34 en verder.*

Vv Bato:

- Maakt melding van het feit dat ze, als enige voetbalvereniging in Oost-Groningen, al 15 jaar een afdeling gehandicapten voetbal hebben en mee doen met de KNVB G-voetbalcompetitie. *Zie aanvulling pagina 12 onderaan.*
- De bewering dat er een pupillenveld aanwezig is (pag. 12) is onjuist. Daarmee komt de doorrekening op pagina 14 van de aanwezige overcapaciteit uit op 0. Moet aangepast worden. *Geen aanvulling in de sportnota: na onderzoek wel een pupillenveld aangetroffen.*

Wmo raad:

- Kan op dit moment geen advies geven.
- De nota is niet geschreven vanuit een visie op sport maar louter vanwege bezuinigingen. *Geen aanpassing in sportnota. Het harde feit dat er minder financiële middelen beschikbaar komen is het uitgangspunt. Toch wordt met de sportnota geprobeerd voorzieningen op peil te houden, accommodaties zo optimaal mogelijk beschikbaar te houden en voorwaarden te scheppen de bevolking meer in beweging te krijgen en te houden.*
- Eerst de discussie voeren over krimp, vergrijzing en ontgroening. Daarna pas beleid ontwikkelen met als speerpunt de leefbaarheid in de kleine dorpskernen. *Geen aanpassing in de sportnota. Realiteit gebied om nu eerst begroting dekend te krijgen en vervolgens het beleid voort te zetten om meer mensen in be-*

weging te krijgen waarbij het behoud van de leefbaarheid in kleine dorpen een belangrijke component zal zijn.

Vereniging dorpsbelangen Nieuw Scheemda en 't Waar:

- Belang wordt gehecht dat meer mensen gaan sporten maar niet hoe de gemeente dit wil bevorderen. *Geen aanpassing in de sportnota: zie o.a. 3.7 Sportstimulering pagina 21 en onder Nationaal Actieplan Sport en Bewegen pagina 23 en verder.*
- Er wordt niet concreet aangegeven welke sportvoorzieningen in stand worden gehouden. *Geen aanpassing in de sportnota, komt in het vervolgtraject aan de orde. Zie voorstellen 3 en 4 op pagina 33 en verder.*
- Door de aanwezigheid van de sportzaal krijgen basisschoolleerlingen nu 2 keer p/week sport. Voordien slechts 1 keer. *Geen aanpassing in de sportnota. Opmerking wordt meegenomen in vervolgtraject voorstel 4 pagina 34 en verder.*
- De accommodatie (veld en zaal) dient behouden te blijven. *Geen aanvulling in de sportnota. Opmerking zal worden meegenomen in vervolgtraject (voorstellen 3 en 4 op pagina 33 en verder).*
- Bij toekomstige samenwerking komen Wagenborgen en Nieuwolda in beeld. *Geen aanpassing in de sportnota. Sluit aan bij voorstel 14 op pagina 42.*
- Een te groot aantal zwembaden of sporthallen (en het daarbij horende kostenplaatje) dient in overleg tussen verenigingen en gemeente opgelost te worden. *Geen aanvulling in de sportnota: uitspraak verwoord de werkwijze van de gemeente.*
- De financiële ondersteuning vanuit de gemeente (subsidies/bijdragen in onderhoud) aan de verschillende sportverenigingen verschillen. Kleine verenigingen ontvangen meer ondersteuning terwijl andere verenigingen op eigen middelen draaien. Verzoek om harmonisering. *Geen aanpassing in de sportnota: zie voorstel 12 en 14.*

Vv WVV:

- Heeft geen overcapaciteit aan velden maar een duidelijke ondercapaciteit (inclusief een tekort aan kleedruimten) waardoor de velden zich niet kunnen herstellen. Hierdoor worden velden kaal gespeeld. *Zie aanvulling pagina 14 onderaan.*
- Ondercapaciteit wordt niet genoemd in de nota. *Zie aanvulling pagina 14 onderaan.*
- Naast (te) veel competitie- en trainingsuren maken ook leerlingen van het Dollard College en van Ubbo Emmius overdag gebruik van de velden waardoor de situatie van de velden nog verder verslechterd. *Zie aanvulling pagina 14 onderaan.*
- Verzoekt om aanleg van een kunstgrasveld waardoor veel problemen opgelost kunnen worden. *Zie aanvulling/opmerking pagina 14 onderaan.*
- Uitwijken naar een andere sportaccommodatie van een deel van de wedstrijden/trainingen wijst men af. Leden hebben dan geen binding meer met de club. *Geen aanpassing in de sportnota. Zie opmerking over kunstgrasveld op pagina 14.*

Gymnastiek vereniging Bato:

- Is van mening dat ze al jaren teveel zaalhuur betalen (in vergelijking met andere verenigingen in onze gemeente) en verzoeken om compensatie van dit teveel betaalde. *Geen aanpassing in sportnota: zie voorstel 9 Tarief sporthallen. Compensatie zal niet plaats vinden aangezien het college van de voormalige gemeente Winschoten deze tarieven heeft vastgesteld. Door de voorgestelde harmonisering van de tarieven zullen de tarieven in de voormalige gemeente Winschoten wel iets lager uitvallen.*
- Willen graag weten wanneer ze minder zaalhuur kunnen gaan betalen. *Geen aanpassing in sportnota: zie voorstel 9 en 10 Tarief sporthallen gymnastieklokalen.*

NCPN (H. Heres):

- Andere volgorde wordt voorgesteld: eerst voorwaarden scheppen om mensen meer in beweging te krijgen en vervolgens hoe de begroting dekkend te krijgen (ook in een krimp situatie mogelijk). Niet eerst bezuinigingsdoelstellingen als uitgangspunt nemen. *Geen aanpassing in de sportnota. Huidige beleid is er al op gericht mensen meer in beweging te krijgen (o.a. BOS-project, NASB-project) Realiteit gebied om nu eerst begroting dekkend te krijgen en vervolgens het beleid voort te zetten om meer mensen in beweging te krijgen.*
- De nota geeft geen enkele praktisch voorstel hoe samenwerking tussen verenigingen tot stand zou kunnen komen. Het wordt overgelaten aan de partijen zelf zonder enige regie rol van de gemeente (anders dan dreigen met financiële sancties). *Geen aanpassing in de sportnota: zie voorstel 12 sportstimuleringsregeling en voorstel 14 subsidie samenwerking.*
- Volgens landelijke criteria wordt er te weinig gebruik gemaakt van de zwembaden. Keuze die gemaakt wordt is verminderen van openingstijden cq sluiten van een zwem accommodatie terwijl er juist gekeken moet worden hoe de deelname bevorderd kan worden (voorwaarden scheppen zodat bezettingsgraad omhoog gaat waarmee ook de exploitatie gunstig wordt beïnvloed). *Geen aanpassing in de sportnota: wordt meegenomen als aandachtspunt. Zie tevens voorstel 5, 6 en 6.1*
- Bezuinigingsdrift van de rijksoverheid wordt door het zittende college te makkelijk geaccepteerd en bij de burgers en sportverenigingen neergelegd. Het college wordt opgeroepen initiatief te nemen tot breed protest hiertegen. *Geen aanpassing in de sportnota. Wordt als aandachtspunt meegenomen.*
- In het achter ons liggende fusieproces was een belangrijk argument dat kleine gemeenten niet in staat waren hun voorzieningen op peil te houden. Nu we een van de grootste gemeenten in de provincie zijn wordt geconstateerd dat verschillende sportvoorzieningen niet gehandhaafd kunnen worden. Hier zijn woorden als misleiding en soms zelfs oplichting op hun plaats. *Geen aanpassingen in de sportnota. De door de economische crises noodzakelijke omvangrijke bezuinigingen waren in het achter ons liggende fusieproces nog niet volledig duidelijk.*

Stichting belangengroep Finsterwolde:

- Een visie hoe jeugd en ouderen aan het sporten te krijgen en te houden wordt gemist. *Geen aanpassing in de nota: zie o.a. voorstel 15 Sportschooldagen pagina 42, voorstel 8 Afwegingsnotitie sportstimulering pagina 37, Voorstel 7 Aanstellen combinatiefuncties pagina 37, voorstel 1 Uitbreiding sportdorpen pagina 33 en voorstel 5 Zwemonderwijs behouden pagina 36.*
- Door een eventuele sluiting van overdekte zwemcapaciteit in de zomer vreest men een negatieve invloed op deelname aan zwemlessen. *Geen aanpassing in de sportnota: zie voorstel 6 en 6.1 Exploitatie van zwembadaccommodaties pagina 36 en 37.*
- Men mist een visie hoe met name het zwembad in de Hardenberg ingezet kan worden ter stimulering van het meer bewegen door ouderen. *Geen aanpassing in de sportnota: zie pagina 23 bij het Nationaal Actieplan voor Sport en Bewegen en reactie eerste opmerking hierboven.*
- Men mist informatie hoe de verschillende accommodaties elkaar kunnen ondersteunen maar ook waar ze elkaar overlappen. *Geen aanpassing in de sportnota: zie voorstel 3 en 4 pagina 33 en verder: betreft vervolgtacties.*
- Men maakt zich zorgen over de ontbrekende visie op het continueren en maximaliseren van de mogelijkheden van het multifunctionele centrum de Hardenberg die men zowel voor Finsterwolde als voor de gehele gemeente belangrijk vindt. *Geen aanpassing in de sportnota: Contracten lopen tot eind 2012. Gesprekken zijn gaande deze te continueren.*

- Verzoekt om een gesprek over deze punten voordat de raad de sportnota behandelt.
Geen aanpassing in de sportnota. Volgt binnenkort een gesprek met betrekking tot de Hardenberg.

Sportvereniging Drieborg:

- De vermelding op pagina 13 bij vv Reiderlanders (jeugd samenwerkingsverband THOS Beerta en Nieuweschans) dient aangevuld met sv Drieborg die zich ook heeft aangesloten. *Zie aanpassing pagina 13 en 14.*
- Stelt vraagtekens bij de op sommige velden aanwezige overcapaciteit aangezien dit door verenigingen vaak anders wordt beleefd. *Geen aanpassing in de sportnota: berekening is inderdaad een indicatie: zie pagina 14.*
- Wanneer heeft een sportvereniging bestaansrecht? Welke criteria worden hiervoor gehanteerd. *Zie aanvulling onder Aandachtspunt op pagina 35.*
- Men spreekt zijn zorg uit over het voortbestaan van verenigingen met daarnaast het streven naar vermindering van accommodaties. *Geen aanpassing in de sportnota. Informatie op pagina 33 en verder betreft slecht een verkenning van de mogelijkheden. Uitwerking zal plaatsvinden in voorgestelde vervolgtrajecten 1 en 3.*
- Punt 4. (Jongeren aan het bewegen krijgen en houden) op pagina 31 verduidelijken t.a.v. het versterken van het vakonderwijs en het realiseren van een kwaliteitsimpuls en uitbreiding ervan (hoe?). *Zie wijziging onder punt 4 pagina 31.*
- De voorgestelde bundeling van de accommodaties Drieborg en Nieuweschans roept vraagtekens op. Op grond van welke criteria wordt vastgesteld welke accommodatie zal worden opgeheven. *Geen aanpassing in de sportnota: zie voorstel 1 en 3 op pagina 33 en verder: betreft slechts een verkenning van mogelijkheden.*
- In voorstel 11 wordt gemeld dat verenigingen aangeven belangstelling te hebben voor deprivatisering. Sv Drieborg heeft die wens niet uitgesproken en vraagt zich af of ze nu haar jaarlijkse bijdrage nog wel behoudt. *Geen aanpassing in de sportnota: zie voorstel 11 Privatisering pagina 41.*

Tijdens informele contacten zijn nog de volgende zaken naar voren gebracht:

- Vv VVS in Oostwold stelt voor op haar complex een kunstgrasveld te realiseren. *Geen wijziging in de sportnota. Voorstel zal als aandachtspunt meegenomen worden in voorstellen 1 en 3 pagina 33 (vervolgtrajecten).*
- Bij de opsomming van binnensportaccommodaties in Winschoten (blz. 10) ontbreken de sporthal (42x22x7m) en de gymzaal (21x12.5x5.70m) die onderdeel vormen van de sport- en spelhal aan de D.U. Stikkerlaan. (alleen de spelhal wordt genoemd). *Zie aanpassingen pagina 10 en 11.*